

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći nalazi se u odredbama članka 2. stavka 4., članka 3., članka 5., članka 14. i članka 29. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Stupanjem na snagu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008) stvoren je cjelovit sustav pravne pomoći određenim kategorijama građana koji si zbog materijalnih i socijalnih uvjeta ne mogu sami osigurati odgovarajuću pravnu pomoć u sudskim i drugim postupcima.

Ustavni sud Republike Hrvatske je Odlukom, broja: U-I-722/2009, od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, broj 44/2011) utvrdio neustavnost pojedinih odredaba Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, i to:

- odredbe kojom se primjerice navodi što se sve u svjetlu Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći može osobito smatrati egzistencijalnim pitanjem (članak 5. stavak 2.)
- odredaba kojima su propisani imovinski kriteriji za odobravanje korištenja pravne pomoći (članak 8.)
- odredbe kojom se predviđa mogućnost da odvjetnik odbije pružiti pravnu pomoć korisniku prema uvjetima propisanim Zakonom o odvjetništvu, odnosno Kodeksom odvjetničke etike i Statutom Komore (članak 10. stavak 2.)
- odredbe kojom se nalaže obveza vraćanja iznosa plaćene pravne pomoći prema obračunanoj uputnici u slučaju uspjeha u sporu korisnika pravne pomoći (članak 37.)
- odredbe kojom se uređuje način osiguranja sredstava za pružanje primarne pravne pomoći ovlaštenim udrugama i pravnim klinikama (članak 53. stavak 2.).

S obzirom na to da je od početka primjene Zakona proteklo više od dvije godine, u ovom se trenutku mogu dati neki preliminarni zaključci o implementaciji sustava te istaknuti budući izazovi i zadaće usmjerene ka njegovu daljnjem unapređenju.

Na temelju podataka iznesenih u Izvješću o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2009. godini te podataka iznesenih u Izvješću o ostvarivanju prava na pravnu pomoć i utrošku sredstava u 2010. godini proizlazi da je broj korisnika sustava u kontinuiranom porastu. Tomu u prilog govore sljedeći podaci. Naime, od 1. siječnja 2009. godine do 31. prosinca 2009. godine u Republici Hrvatskoj zaprimljeno je sveukupno 3847 zahtjeva za besplatnu pravnu pomoć. Od toga je prihvaćen 2651 zahtjev, odbijena su 894, odbačeno ih je 166, a obustavljeno 129 zahtjeva. Za razdoblje od 1. siječnja 2010. godine do 31. prosinca 2010. godine u Republici Hrvatskoj zaprimljeno je sveukupno 4197 zahtjeva za

besplatnu pravnu pomoć. Od toga je prihvaćeno 3267 zahtjeva, odbijeno je 617, odbačeno ih je 113, a obustavljeno 158.

Znakovito je da je broj podnesenih zahtjeva u odnosu na prošlu godinu porastao 9 %, dok je broj prihvaćenih zahtjeva porastao 18 %. Iz navedenog može se iščitati da je sustav besplatne pravne pomoći, iako novost u pravnom sustavu Republike Hrvatske, postigao očekivane rezultate te time opravdao svoje uvođenje kao mehanizma zaštite prava na pristup sudu i ostalim tijelima socijalno najpotrebitijim kategorijama građana. Naime, kako uspostava novog sustava uvijek nosi nove izazove, ali i rizike koje u početku nije moguće u cijelosti predvidjeti, bilo je potrebno kontinuirano pratiti razvoj sustava pružanja pravne pomoći. Svaki se sustav, pa i ovaj, može ocijeniti nakon proteka određenog vremena koje omogućuje kvalitetnu evaluaciju i s obzirom na učinke i s obzirom na moguća poboljšanja.

Ministarstvo pravosuđa kontinuiranom je analizom stanja na terenu pomno pratilo potrebe sustava te promptno reagiralo i intervencijama je na najbolji mogući način mehanizme sustava prilagođavalo potrebama. Također, Ministarstvo pravosuđa središnji je nositelj uspostave sustava i nadzora nad njime te je vodilo aktivni dijalog sa svim sudionicima sustava, slijedeći pritom proaktivni pristup koji je imao cilj daljnje unapređenja sustava.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

2. a. Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broja: U-I-722/2009, od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, broj 44/2011).

2. b. Postupanje u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske, klase: 034-02/10-02/01, urbroja: 5030109-10-1, od 6. listopada 2010. godine o preispitivanju pitanja iz pojedinih upravnih područja u okviru utvrđenog djelokruga te obveznom usklađenju postupovnih odredaba s odredbama Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/2009).

2. c. Otklanjanje uočenih nedostataka i unapređenje sustava.

2. a. 1. U vezi s razlozima iznesenima u obrazloženju Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske koncept egzistencijalnog pitanja kao jednog od uvjeta za odobravanje pravne pomoći napušten je. Korjenitom izmjenom članka 5. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći stvoren je jasnije definiran okvir za odobravanje pravne pomoći uređenjem primarne i sekundarne pravne pomoći tako da su taksativno navedeni postupci u kojima se te vrste pravne pomoći mogu odobriti te je predviđena iznimka kojoj je cilj omogućavanje pružanja pravne pomoći u svim sudskim postupcima i upravnim postupcima kada postoje osobite konkretne životne okolnosti na strani podnositelja zahtjeva koje zahtijevaju intervenciju države. Osim navedenoga, važno je istaknuti da su, uz spomenute u sustavu zadržane vrste pravne pomoći, razrađene i dvije zasebne vrste, koje su do sada postojale na načelnoj razini, s obzirom na sveobuhvatnost sustava besplatne pravne pomoći.

2. a. 2. Slijedeći zahtjeve određenosti i preciznosti pravne norme te ustavnog načela o pristupu pravosuđu za sve pod jednakim uvjetima, ovim izmjenama i dopunama pristupilo se stvaranju novog sustava imovnih kriterija za odobravanje pravne pomoći. Propisan je standard u odnosu na imovno stanje potencijalnog korisnika kao glavni kriterij u postupku odlučivanja o zahtjevu, a propisane su i iznimke od općeg pravila.

2. a. 3. Zahtjevi pravne sigurnosti i vladavine prava, kao najvišeg ustavnog načela, usmjerili su na temeljito preispitivanje odredaba kojima je uređena dužnost odvjetnika da pruži pravnu pomoć, ali i da može odbiti pružanje pravne pomoći. Intervencijom u zakonski tekst zadržano je opće pravilo prema kojem odvjetnici ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć, ali su, slijedeći zahtjeve određenosti i preciznosti pravne norme, jasno i precizno pobrojani razlozi kada odvjetnici kao pružatelji smiju odbiti pružanje pravne pomoći.

2. a. 4. Postojeće normativno uređenje povrata plaćene pravne pomoći nije bilo na zadovoljavajućoj razini normativnih standarda. Stoga je ovim izmjenama i dopunama precizno i sveobuhvatno uređen postupak povrata iznosa pružene pravne pomoći. Također su otklonjeni uzroci nedoumica i različitog pristupa sudova u tumačenju ove norme vezane i uz pitanje naknade troškova spora kada korisnika kao stranku u sudskom postupku zastupa odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći. Tim zahvatom u zakonski tekst, osim navedenoga, otklonjena je i eventualna neravnopravnost stranaka u postupku. Daljnji pozitivni učinci te intervencije u zakonski tekst ogledaju se u daljnjem smanjenju troškova samog sustava i stimulaciji odvjetnika kao jedinih pružatelja sekundarne pravne pomoći.

2. a. 5. Kako se sredstva za pravilno funkcioniranje sustava pravne pomoći osiguravaju u državnom proračunu, bilo je potrebno kvalitetnijim zakonskim rješenjem urediti pravilnu raspodjelu spomenutih sredstava. Naime, napušten je sustav sintetske podjele koja je unaprijed određivala podjelu tih sredstava u postotku prema pružateljima, stvarajući tako pogrešnu predodžbu o stvorenom modelu financiranja. Odgovornost je države, kao jamca usluge, ne samo da osigura dovoljno sredstava u državnom proračunu za funkcioniranje sustava besplatne pravne pomoći, već i da nadzire i prati njihov utrošak koji mora biti transparentan, fleksibilan, ali namjenski i raspoređen prema potrebama, poštujući pritom mogućnosti državnog proračuna.

2. b. Navedeni Zaključak Vlade Republike Hrvatske zadužuje sva središnja tijela državne uprave da u zakonima, iz upravnih područja u okviru utvrđenog djelokruga, preispitaju pojedina pitanja upravnog postupka uređena drukčije od propisanog u Zakonu o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/2009) te nužnost za takvo postupanje u pojedinim upravnim područjima. Također, spomenutim Zaključkom dana je obveza središnjim tijelima državne uprave da izrade prijedloge za izmjenu i dopunu zakona iz upravnih područja u okviru svojeg djelokruga čije se postupovne odredbe usklađuju s odredbama Zakona o općem upravnom postupku. U skladu s navedenom obvezom, kroz cijeli zakonski tekst provedeno je terminološko i postupovno usklađenje Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći s odredbama Zakona o općem upravnom postupku.

2. c. Sustav besplatne pravne pomoći postaje sveobuhvatni okvir svih oblika pravne pomoći sustavnim uključivanjem instituta oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi i troškova sudskih postupaka koji su neizostavni dijelovi sustava koji štiti pravno na pristup sudu. U navedenim područjima postojale su znatne pravne praznine i zakonska preklapanja posebnih propisa (Zakon o parničnom postupku, Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 84/2008, 96/2008 i 123/2008 i Zakon o sudskim pristojbama, Narodne novine, broj 26/2003), koji su bili protivni načelima učinkovitosti i pravne sigurnosti. Sada je jasno i precizno propisano postupanje nadležnih tijela, sudova, korisnika i drugih uključenih osoba te je jasno propisana prednost koju Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći ima u primjeni pred drugim posebnim propisima u pitanjima vezanima uz ta područja.

Ovim izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći slijede se i strateške smjernice određene Strategijom reforme pravosuđa za razdoblje 2011. – 2015. (Narodne novine, broj 145/2010) u vezi s unapređivanjem propisa važnih za učinkovit postupak pred pravosudnim tijelima, uključujući rasterećivanje pravosudnih dužnosnika od nesudbenih poslova (strateška smjernica 2.10), i u vezi s uvođenjem modernog sustava sudskih pristojbi (strateška smjernica 2.12). Suce kao najkvalificiranije djelatnike u pravosudnom sustavu rasterećuje se odlučivanja o oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi te oslobođenja od plaćanja troškova postupka jer ih se na taj način rasterećuje od nepotrebnih nesudskih poslova. Time se daje daljnji doprinos podizanju učinkovitosti pravosuđa.

Prenošenjem odlučivanja na urede državne uprave, u sustavu besplatne pravne pomoći, omogućuje se sustavan nadzor nad imovnim stanjem podnositelja zahtjeva i ujednačena praksa. Istodobno, postiže se veća pravednost i učinkovitost oslobađanja od plaćanja pristojbi i troškova jer će se oslobođenje odobravati onima kojima je najpotrebnije te je znatno pojačana prevencija zloraba tih instituta s obzirom na to da sudovi ne raspolažu dovoljnim mehanizmima za učinkovite provjere, posebice preopterećeni sudovi.

Osim navedenoga, u Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći unosi se i niz drugih manje opsežnih poboljšanja koja se odnose na širenje kruga pružatelja pravne pomoći, značajnije su ojačani instrumenti provjere imovnog stanja potencijalnih korisnika pravne pomoći, olakšano je administriranje sustava te je preciziran postupak izbora člana Povjerenstva za pravnu pomoć iz redova ovlaštenih udruga.

Konačno, ovim izmjenama i dopunama iskoristila se mogućnost za nomotehnička poboljšanja i ispravljanje uočenih pogrešaka u zakonskom tekstu.

3. Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteci

- Izvršit će se Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broja: U-I-722/2009, od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, broj 44/2011).
- Izvršit će se obveza određena Zaključkom Vlade Republike Hrvatske, klase: 034-02/10-02/01, urbroja: 5030109-10-1, od 6. listopada 2010. godine o preispitivanju pitanja iz pojedinih upravnih područja u okviru utvrđenog djelokruga te obveznom usklađenju postupovnih odredaba s odredbama Zakona o općem upravnom postupku.
- Postići će se veća učinkovitost sustava besplatne pravne pomoći, veća funkcionalizacija postupka odobravanja pravne pomoći i ubrzanje postupka u cjelini.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Naime, premda će se i dalje nastaviti rast broja odobrenih zahtjeva za korištenje pravne pomoći, taj će rast ostati u okvirima planiranog, odnosno onog za koji su osigurana proračunska sredstva. Osim toga, očekuje se da će doći do znatno racionalnijeg oslobađanja od plaćanja sudskih pristojbi, koje će biti usmjereno na one koji ispunjavaju propisane kriterije. Time se ujedno uređuje jedno važno područje koje je zbog nepostojanja potrebnih nadzornih mehanizama dovodilo do nekontroliranog oslobađanja od plaćanja sudskih pristojbi, a time i zakidanja državnog proračuna. Također, jasnije je definirano snošenje

troškova, čime je osigurano da će u jednom dijelu troškovi ići na teret onoga koji je neosnovano prouzročio spor korisniku pravne pomoći. Na taj će se način osigurati usmjeravanje korištenja pravne pomoći onima koji su stvarno u potrebi.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu s odredbom članka 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku. Razlog za donošenje zakona po hitnom postupku je Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, od 6. travnja 2011. godine, kojom je određeno da ukinute odredbe Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći prestaju vrijediti 15. srpnja 2011. godine. S obzirom na to da su ukinute odredbe Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći koje su nužne za nesmetano funkcioniranje cjelokupnog sustava pravne pomoći, iznimno je važno da se rok iz Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske poštuje. Nadalje, razlog radi kojeg je potrebno hitno usvojiti ovaj zakonski prijedlog leži u činjenici da se predloženim izmjenama vrši dodatno usklađivanje sa relevantnim dokumentima Vijeća Europe, posebice s člankom 6. stavkom 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i relevantnom pravnom praksom Europskog suda za ljudska prava.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BESPLATNOJ PRAVNOJ POMOĆI

Članak 1.

U Zakonu o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008) u članku 1. iza riječi: „uređuju se“ dodaju se riječi: „polje primjene Zakona,“.

Dodaju se stavci 2. i 3. koji glase:

„(2) Ovim Zakonom uređuje se pružanje pravne pomoći u građanskim postupcima, upravnim postupcima i upravnom sporu.

(3) Ovim Zakonom uređuju se uvjeti i postupak po kojem nadležna tijela odlučuju o oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenju od plaćanja troškova sudskog postupka.“.

Članak 2.

U članku 2. riječi: „pristupa sudu i drugim tijelima koja odlučuju o pravima i obvezama hrvatskih državljana i stranaca“ zamjenjuju se riječima: „ostvarenja prava hrvatskih državljana i stranaca te pristupa sudovima i javnopravnim tijelima u Republici Hrvatskoj koja o pravima i obvezama odlučuju,“. Riječi: „to pravo“ zamjenjuju se riječju: „prava“.

Dodaju se stavci od 2. do 5. koji glase:

„(2) Pravna pomoć može biti uređena posebnim zakonom ako je to nužno s obzirom na posebne vrste postupka.

(3) Kada se pravo na pravnu pomoć odobrava na temelju posebnih propisa, odredbe ovoga Zakona primijenit će se na pitanja koja nisu uređena tim posebnim propisima.

(4) Korisnik kojemu je odobrena pravna pomoć na temelju posebnih propisa ne može u istim slučajevima koristiti pravo na pravnu pomoć u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(5) Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuju uvjeti i postupak po kojem nadležna tijela odlučuju o oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenju od plaćanja troškova sudskog postupka imaju prednost u primjeni pred odredbama drugih posebnih propisa kojima se uređuju ta pitanja.“.

Članak 3.

U članku 3. točki 1. riječi: „srodnici u pravoj liniji do četvrtog stupnja i u pobočnoj do drugog stupnja zaključno, a koji“ zamjenjuju se riječima: „ostali srodnici u pravoj i pobočnoj liniji, srodnici po tazbini i druge osobe neovisno o stupnju i vrsti srodstva, a koje“.

U točki 2. riječi: „udjeli u kapitalu“ zamjenjuju se riječima: „poslovni udjeli“.

Iza točke 3. dodaje se nova točka 4. koja glasi:

„4. *Javnopravno tijelo* je tijelo državne uprave i druga državna tijela, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima, koje u okviru djelokruga utvrđenog na temelju zakona postupaju i rješavaju u upravnim stvarima.“.

U dosadašnjoj točki 4. koja postaje točka 5. riječi: „propisane oblike“ zamjenjuju se riječima: „propisanu vrstu“.

U dosadašnjoj točki 5. koja postaje točka 6. riječ: „uputnici“ zamjenjuje se riječima: „rješenju o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Dosadašnja točka 6. briše se.

Točka 7. mijenja se i glasi:

„7. *Obrazac zahtjeva za odobravanje pravne pomoći* sadržava podatke o podnositelju zahtjeva i članovima njegova kućanstva, o imovnom stanju podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva i vrsti pravne pomoći koja se traži te druge podatke potrebne radi odlučivanja o zahtjevu.“.

Točka 8. briše se.

Dosadašnja točka 9. postaje točka 8.

U dosadašnjoj točki 10. koja postaje točka 9. riječi: „rješavanja pojedina pravnog pitanja“ zamjenjuju se riječima: „ostvarenja i /ili zaštite određenog prava korisnika“.

Dosadašnja točka 11. postaje točka 10.

U dosadašnjoj točki 12., koja postaje točka 11., riječi: „udruga ili visoko učilište koje izvodi sveučilišne studije u znanstvenom području prava, a koje pruža pravnu pomoć putem pravnih klinika“ zamjenjuju se riječima: „ovlaštena udruga, visoko učilište putem pravne klinike, ured državne uprave u županiji i Ured Grada Zagreba“.

U dosadašnjoj točki 13. koja postaje točka 12. riječi: „*Sastavljanje pismena*“ zamjenjuju se riječima: „*Sastavljanje podnesaka*“, riječi: „pismena kojim“ zamjenjuju se riječima: „podnesaka kojima“, a riječi: „,a za koji nije izdana punomoć“ brišu se.

Dosadašnje točke 14. i 15. postaju točke 13. i 14.

Dosadašnja točka 16., koja postaje točka 15., mijenja se i glasi:

„15. *Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći* je upravni akt kojim se odobrava pravna pomoć te određuje vrsta i opseg odobrene pravne pomoći.“.

U dosadašnjoj točki 17., koja postaje točka 16., zarez i riječ: „odnosno“ zamjenjuju se riječju: „i“.

Dosadašnja točka 18., koja postaje točka 17., mijenja se i glasi:

„17. *Zadovoljavajući stambeni prostor* je u smislu ovoga Zakona jedini stan ili kuća koju podnositelj zahtjeva koristi zajedno s članovima kućanstva za stanovanje.“.

Članak 4.

U naslovu Glave II iza riječi: „VRSTE“ dodaje se zarez i riječ: „UVJETI“.

Članak 4. mijenja se i glasi:

„(1) Vrste pravne pomoći su:

- a) primarna pravna pomoć,
- b) sekundarna pravna pomoć,
- c) oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi,
- d) oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka.

(2) Primarna pravna pomoć obuhvaća:

- pravni savjet,
- sastavljanje podnesaka pred javnopravnim tijelima,
- zastupanje u postupcima pred javnopravnim tijelima,
- pravnu pomoć u mirnom izvansudskom rješenju spora.

(3) Sekundarna pravna pomoć obuhvaća:

- pravni savjet,
- sastavljanje podnesaka u sudskim postupcima,
- zastupanje u sudskim postupcima,
- pravnu pomoć u mirnom rješenju spora.

(4) Odobravanje sekundarne pravne pomoći iz točke b) stavka 1. ovog članka uključuje i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka.

(5) Odobravanje oslobođenja od plaćanja troškova sudskog postupka uključuje i oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi.“.

Članak 5.

Članak 5. mijenja se i glasi:

„(1) Ostvarivanje pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona odobrit će se u postupcima pred sudovima i javnopravnim tijelima kada se u njima rješava o pravima korisnika za koja se prema odredbama ovoga Zakona može odobriti pravna pomoć.

(2) Primarna pravna pomoć može se odobriti u sljedećim postupcima:

- a) koji se odnose na statusna prava građana
- b) koji se odnose na utvrđivanje prava i obveza iz mirovinskog i/ili zdravstvenog osiguranja
- c) koji se odnose na utvrđivanje prava i obveza iz sustava socijalne skrbi

- d) iznimno, u svim ostalim upravnim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, a u skladu s temeljnim ciljem i svrhom ovoga Zakona
- e) zaštite prava radnika pred poslodavcem.

(3) Sekundarna pravna pomoć može se odobriti u sljedećim postupcima:

- a) u svezi sa stvarnim pravima, osim zemljišnoknjižnih postupaka
- b) iz radnih odnosa
- c) iz obiteljskih odnosa
- d) ovršnim postupcima i postupcima osiguranja kada je riječ o prisilnom ostvarenju ili osiguranju tražbine koja proizlazi iz postupka za koji se prema odredbama ovoga Zakona može odobriti pravna pomoć
- e) mirnog rješenja spora
- f) iznimno, u svim ostalim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, a u skladu s temeljnim ciljem i svrhom ovoga Zakona.

(4) Primarnu pravnu pomoć iz stavka 2. točke d) ovoga članka ovlašteni su pružati samo odvjetnici i sindikati.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u sudskim postupcima sud može na zahtjev stranke koja ne ispunjava ovim Zakonom propisane uvjete odobriti pravnu pomoć iz razloga pravičnosti.“.

Članak 6.

Iza članka 5. dodaju se članci 5.a, 5.b i 5.c koji glase:

„Članak 5.a

„(1) Primarna pravna pomoć može se ostvariti pod uvjetom:

- a) da podnositelj zahtjeva sam ne raspolaže dovoljnim znanjem i sposobnošću da pravo ostvari
- b) da pravna pomoć nije podnositelju zahtjeva osigurana po odredbama posebnih propisa
- c) da su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi angažiranje stručne pravne pomoći moglo ugroziti uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, u skladu s uvjetima određenim u članku 8. ovoga Zakona.

(2) Sekundarna pravna pomoć može se ostvariti pod uvjetom:

- a) da je riječ o složenijem postupku
- b) da podnositelj zahtjeva nema sposobnosti sam se zastupati
- c) da zahtjev koji podnositelj postavlja nije očito neosnovan, odnosno neostvariv
- d) da su materijalne prilike podnositelja zahtjeva takve da bi angažiranje odvjetnika moglo ugroziti uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva, u skladu s uvjetima određenim u članku 8. ovoga Zakona
- e) da nije riječ o obijesnom parničanju.

(3) Smatrat će se da je riječ o obijesnom parničanju u slučaju kada su očekivanja podnositelja zahtjeva očito nerazmjerna sa stvarnom situacijom te ako je razvidno da podnositelj zahtjeva zlorabi mogućnost podnošenja zahtjeva za pravnu pomoć te ako su

očekivanja podnositelja zahtjeva u očitoj suprotnosti s konačnim ishodima u sličnim predmetima ili su očekivanja podnositelja zahtjeva u suprotnosti s principima poštenja i morala.

Članak 5.b

(1) Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi iz članka 4. stavka 1. točke c) ovoga Zakona odnosi se na sve sudske pristojbe određene posebnim propisom.

(2) Oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi djeluje od dana kada je uredu podnesen zahtjev za odobravanje sekundarne pravne pomoći, odnosno zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i vrijedi za sve podneske i radnje za koje je prema odredbama posebnog propisa nastala pristojbena obveza toga dana ili kasnije. Isto vrijedi i u slučaju kada je korisnika naknadno sud oslobodio plaćanja sudske pristojbe u skladu s odredbama članka 42. do 44. ovoga Zakona.

(3) Korisnik je dužan već uz tužbu ili drugi podnesak ili radnju za koju se traži oslobođenje od plaćanja sudske pristojbe priložiti rješenje o odobravanju korištenja sekundarne pravne pomoći, rješenje o oslobođenju od plaćanja troškova sudskog postupka ili rješenje o oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi, odnosno naznačiti da je takav zahtjev podnesen.

(4) Kada je korisnik u smislu stavka 3. ovoga članka naznačio da je zahtjev podnesen, dužan je to opravdati dostavljanjem rješenja iz stavka 3. ovoga članka u roku od 45 dana od dana podnošenja zahtjeva. Kada je korisnik podnio žalbu protiv rješenja kojim je njegov zahtjev odbijen, dužan je bez odgode o tome izvijestiti sud. U tom slučaju rok za dostavu rješenja iz stavka 3. ovoga članka ističe u roku od 15 dana od dana primitka rješenja o žalbi.

(5) Kada ured odlučuje samo o zahtjevu za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi iz članka 4. stavka 1. točke c) ovoga Zakona, postupak će provesti u skladu s načelom ekonomičnosti i učinkovitosti postupka, odgovarajućom primjenom odredaba ovoga Zakona o uvjetima i postupku za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći, vodeći u prvom redu računa o iznosu dužnih sudskih pristojbi u postupku u kojem se traži oslobođenje, imovnom stanju podnositelja zahtjeva te ocjenjujući učinak koji bi plaćanje sudskih pristojbi imalo na uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva. U tom se slučaju ne primjenjuju odredbe članka 5. stavaka 1. do 4. i članka 5.a stavka 2. točaka a), b) i c) ovoga Zakona.

Članak 5.c

(1) Oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka iz članka 4. stavka 1. točke d) ovoga Zakona obuhvaća oslobođenje od polaganja predujma za troškove svjedoka, vještaka, uviđaja, oglasa i drugih potrebnih troškova u skladu s mjerodavnim pravilima postupka.

(2) Predujam za troškove postupka iz stavka 1. ovoga članka isplatit će se iz sredstava suda pred kojim se vodi postupak kada je to nužno za vođenje postupka, a u skladu s mjerodavnim pravilima postupka obveza polaganja predujma pada na korisnika pravne pomoći.

(3) Troškovi isplaćeni iz sredstava suda čine dio troškova postupka te će o naknadi tih troškova od protivnika stranke koja je korisnik pravne pomoći odlučiti sud prema odredbama mjerodavnih pravila postupka o naknadi troškova.

(4) Troškove isplaćene iz sredstava suda naplaćuje, po službenoj dužnosti, sud od stranke koja je dužna nadoknaditi ih u skladu s mjerodavnim pravilima postupka.

(5) Ako je protivniku korisnika pravne pomoći naloženo nadoknaditi troškove postupka, a utvrdi se da on ne može te troškove platiti, sud može naknadno odrediti da troškove iz stavka 1. ovoga članka plati u cijelosti ili djelomično korisnik pravne pomoći iz onoga što mu je dosuđeno ako visina dosuđenoga utječe na imovno stanje korisnika u mjeri koja opravdava povrat. Time se ne dira u pravo korisnika da u tom slučaju za ono što je platio traži naknadu od protivnika.

(6) Kada ured odlučuje samo o zahtjevu za oslobođenje od plaćanja sudskih troškova postupka iz članka 4. stavka 1. točke d) ovoga Zakona, postupak će provesti odgovarajućom primjenom odredaba ovoga Zakona o uvjetima i postupku za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći. U tom slučaju ne primjenjuju se odredbe članka 5.a stavka 2. točaka a) i b) ovoga Zakona.“.

Članak 7.

U članku 6. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Kada je pravna pomoć odobrena u smanjenom opsegu, razliku do punog iznosa nagrade i naknade troškova za rad pružatelju koji je odvjetnik nadoknađuje korisnik u preostalom razmjeru prema vrijednosti poduzete radnje utvrđene Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.“.

Članak 8.

U članku 7. stavku 1. iza riječi: „privremenom zaštitom“ zarez i riječi: „koji ne mogu snositi troškove pravne pomoći bez opasnosti od egzistencijalne ugroženosti“ brišu se i stavlja se točka.

Stavak 3. mijenja se i glasi:

„(3) Stranci na privremenom boravku i stranci na stalnom boravku mogu ostvariti pravo na pravnu pomoć pod uvjetom uzajamnosti.“.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

„(5) Korisnici pravne pomoći su stranci koji nezakonito borave i stranci na kratkotrajnom boravku koji su u postupku donošenja rješenja o protjerivanju te u postupku donošenja rješenja o napuštanju Republike Hrvatske.“.

Članak 9.

Članak 8. mijenja se i glasi:

„(1) Pravna pomoć odobrit će se kada imovno stanje podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva odgovara sljedećim uvjetima:

- a) da ukupni dohodak i ukupni primici podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos najniže osnovice za obračun i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja
- b) da podnositelj zahtjeva ili punoljetni članovi njegova kućanstva ne posjeduju imovinu, u novčanom ili nenovčanom obliku, osim nekretnina, koja prelazi iznos od dvadeset najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja, na dan podnošenja zahtjeva, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja
- c) da podnositelj zahtjeva ili punoljetni članovi njegova kućanstva nemaju, osim stana ili kuće u kojoj stanuju, drugi stan ili kuću, odnosno drugu nekretninu
- d) da podnositelj ili punoljetni članovi njegova kućanstva nemaju u vlasništvu prijevozno sredstvo čija vrijednost prelazi osamnaest najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja.

(2) Iznimno, pravna pomoć odobrit će se i podnositeljima zahtjeva koji ne ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka ako je njihovo imovno stanje takvo da bi, s obzirom na stvarne ili predvidive troškove postupka, plaćanje troškova postupka ugrozilo uzdržavanje podnositelja zahtjeva i članova kućanstva.

(3) Pravna pomoć odobrit će se djeci, koju su roditelji i drugi obveznici uzdržavanja po odredbama zakona dužni uzdržavati, u postupcima koji se vode pred nadležnim tijelima radi ostvarivanja prava djeteta na uzdržavanje neovisno o materijalnim prihodima obitelji.

(4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a pod uvjetima iz članka 5.a stavaka 1. i 2. ovoga Zakona, osobama iz članka 7. ovoga Zakona pravna pomoć odobrit će se bez utvrđivanja imovnog stanja ako je:

- a) osobi utvrđeno pravo na uzdržavanje u skladu s posebnim propisima kojima je uređeno ostvarivanje prava iz sustava socijalne skrbi ili
- b) pravo na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.“.

Članak 10.

U članku 9. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Pružatelji pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona su odvjetnici, ovlaštene udruge, uredi državne uprave u županijama i Ured Grada Zagreba te visoka učilišta.“.

Stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 11.

Naslov iznad članka 10. mijenja se i glasi:

„1. Odvjetnici kao pružatelji pravne pomoći“

Članak 10. mijenja se i glasi:

„(1) Odvjetnici pružaju primarnu i sekundarnu pravnu pomoć propisanu odredbama ovoga Zakona.

(2) Odvjetnik ne smije odbiti pružiti pravnu pomoć u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka odvjetnik može odbiti pružiti pravnu pomoć u sljedećim slučajevima:

- a) ako je on ili koji drugi odvjetnik koji je radio ili radi u istom uredu u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana zastupao protivnu stranku ili obje stranke, dao im pravni savjet ili od njih primio uputu
- b) ako je u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana radio kao odvjetnički vježbenik kod odvjetnika koji je zastupao protivnu stranku
- c) ako je u istoj stvari ili stvari koja je s njome pravno povezana radio kao sudac, državni odvjetnik ili kao službena osoba u upravnom ili drugom postupku
- d) ako mu je Hrvatska odvjetnička komora odobrila pružanje specijalizirane pravne pomoći, a riječ je o predmetu koji ne pripada njegovoj priznatoj specijalnosti.

(4) Korisnik pravne pomoći može o odbijanju pružanja pravne pomoći pisanim putem obavijestiti Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, koje će o tome bez odgode izvijestiti Hrvatsku odvjetničku komoru kako bi Hrvatska odvjetnička komora utvrdila opravdanost navedenog odbijanja.

(5) Neosnovano odbijanje pružanja pravne pomoći smatrat će se u smislu ovoga Zakona nesavjesnim pružanjem pravne pomoći.

(6) Hrvatska odvjetnička komora, radi olakšanja izbora pružatelja, sastavit će za svaku županiju popise odvjetnika koji su izrazili interes za pružanje pravne pomoći. Popisi će se obnavljati najmanje jedanput godišnje.

(7) Na međusobne odnose između korisnika pravne pomoći i odvjetnika kao pružatelja pravne pomoći te na prava i obveze korisnika pravne pomoći kao stranke u postupku i odvjetnika koji pruža pravnu pomoć kao punomoćnika u postupku primjenjuju se odredbe posebnih propisa kojima se uređuje odvjetnička služba te svih mjerodavnih postupovnih i drugih propisa, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.“

Članak 12.

U članku 11. stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavci 3. i 4. postaju stavci 2. i 3.

Iza stavka 3. dodaje se novi stavak 4. koji glasi:

„(4) U slučaju postupanja protivno odredbama ovog Zakona rješenjem će se izbrisati ovlaštena udruga iz Registra udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći. Protiv

rješenja o brisanju udruge iz Registra udruga ovlaštenih za pružanje besplatne pravne pomoći ne može se izjaviti žalba, već se može pokrenuti upravni spor.“.

Članak 13.

Naslov iznad članka 14. mijenja se i glasi:

“3. Visoka učilišta kao pružatelji pravne pomoći“.

U članku 14. stavku 1. riječi: „opću pravnu informaciju“ brišu se, a riječ: „pismena“ zamjenjuje se riječju: „podneske“.

Članak 14.

Iza članka 14. dodaje se naslov i članak 14.a koji glase:

„4. Uredi državne uprave kao pružatelji pravne pomoći“

Članak 14.a

(1) Uredi državne uprave u županijama i Ured Grada Zagreba mogu putem stručne službe pružati primarnu pravnu pomoć odgovarajućom primjenom odredaba ovoga Zakona koje se odnose na visoka učilišta.

(2) Pravnu pomoć iz stavka 1. ovoga članka ne mogu pružati službenici koji rješavaju o zahtjevima za odobravanje besplatne pravne pomoći.“.

Članak 15.

U članku 15. stavku 1. iza riječi: „podnošenjem zahtjeva“ dodaje se riječ: „nadležnom“.

U stavku 2. riječi: „i pravnim klinikama“ zamjenjuju se zarezom i riječima: „pravnim klinikama i uredima državne uprave, koji će zahtjev bez odgode proslijediti nadležnom uredu radi donošenja rješenja“.

Članak 16.

U članku 16. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Zahtjev se uredu podnosi na propisanom obrascu uz koji se prilaže pisana izričita suglasnost podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva koje je po zakonu dužan uzdržavati o dopuštenju uvida u sve podatke o imovini i dohotku.“

U stavku 5. iza riječi: “presliku“ dodaje se riječ: „pravomoćnog“.

Članak 17.

U članku 18. riječ: „upravna“ zamjenjuje se riječju: „javnopravna“, a riječi: „i pravne osobe s javnim ovlastima“ brišu se.

Članak 18.

Članak 19. mijenja se i glasi:

„(1) Nadležna tijela i sudovi u čijoj je nadležnosti vođenje registara odnosno upisnika o stvarima i pravima koji čine imovinu podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, dužni su u roku od 8 radnih dana, na zahtjev nadležnog ureda državne uprave, dostaviti tražene podatke o imovini podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva. Kada nadležna tijela i sudovi po drugoj osnovi posjeduju navedene podatke dužni su ih na zahtjev nadležnog ureda državne uprave dostaviti u najkraćem mogućem roku kako bi nadležni ured mogao u zakonom propisanom roku odlučiti o zahtjevu za odobravanje korištenja pravne pomoći.

(2) U svrhu rješavanja o zahtjevu za odobravanje korištenja pravne pomoći Financijska agencija (FINA) na zahtjev nadležnog ureda državne uprave dostavit će sve podatke o otvorenim računima u banci za sve transakcijske račune te o postojanju novčanih sredstava podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, koji se odnose na novčani polog po viđenju i ulog na štednju po viđenju, oročena novčana sredstva, stambeni štedni ulog i depozit u kreditnoj uniji.

(3) U skladu s odredbama posebnih propisa, a na temelju prethodne pisane izričite suglasnosti podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, Središnje klirinško depozitarno društvo dužno je u roku od 8 dana, na zahtjev nadležnog ureda državne uprave, dostaviti podatke o vrijednosnicama.

(4) U skladu s odredbama posebnih propisa kojima je uređena obveza čuvanja bankovne tajne, a na temelju prethodne pisane izričite suglasnosti podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, kreditna institucija dužna je u roku od 8 radnih dana, na zahtjev nadležnog ureda državne uprave, dostaviti tražene podatke.

(5) Pisanom izričitom suglasnošću smatra se izjava iz članka 16. stavka 1. ovoga Zakona.“.

Članak 19.

Članak 21. mijenja se i glasi:

„(1) Ured će provjeriti činjenice navedene u obrascu Zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći podnositelja zahtjeva, primjenjujući odredbe Zakona o općem upravnom postupku koje se odnose na utvrđivanje činjeničnog stanja.

(2) Ured je dužan tijekom svakog kvartala provjeriti najmanje 10 % podnesenih zahtjeva.“.

Članak 20.

Naslov iznad članka 22. mijenja se i glasi:

„2. *Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje pravne pomoći i donošenje rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći*“

U članku 22. stavku 1. u prvoj rečenici riječi: „izdavanjem uputnice“ zamjenjuju se riječima: „donošenjem rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“. U drugoj rečenici riječ: „Uputnicom“ zamjenjuje se riječju: „Rješenjem“, a riječ: „oblik“ riječju: „opseg“.

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

„(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, kada utvrdi da podnositelj zahtjev ispunjava uvjete za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi iz članka 4. stavka 1. točke c) ovoga Zakona, ured će donijeti rješenje kojim se djelomično odobrava korištenje pravne pomoći oslobođenjem od plaćanja sudskih pristojbi, a djelomično zahtjev odbija.“

U dosadašnjem stavku 3., koji postaje stavak 4., riječi: „u roku od 8 dana od dana dostave rješenja“ zamjenjuju se riječima: „u roku od 15 dana od dana dostave rješenja“ te se iza riječi: „zaprimanja“ dodaje riječ: „uredne“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 21.

U članku 23. stavku 1. iza riječi: „podnošenja“ dodaje se riječ: „urednog“.

U stavku 2. riječi: „uputnica izdaje“ zamjenjuju se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći donosi“, a riječi: „uputnica se izdaje“ zamjenjuju se riječima: „rješenje se donosi“.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Neovisno o stavku 1. i 2. ovoga članka pružatelji iz članka 15. ovoga Zakona pravni savjet mogu dati i prije donošenja rješenja o zahtjevu uz obvezu da se zahtjev bez odgode dostavi nadležnom uredu.“

Članak 22.

U članku 25. stavku 2. iza alineje 24. dodaju se nove alineje 25. i 26. koje glase:

„- porodiljne naknade
- novčane naknade za vrijeme nezaposlenosti.“

U stavku 3. alineji 1. iza riječi: „kućanstva“ brišu se riječi: „u smislu članka 8. točke a) ovoga Zakona“.

U stavku 4. riječi: „o imovnom stanju“ zamjenjuju se riječima: „zahtjeva za odobravanje besplatne pravne pomoći“.

Članak 23.

U članku 27. stavku 1. riječ: „uputnica“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavci od 3. do 5. postaju stavci od 2. do 4.

Članak 24.

U članku 29. stavku 3. riječ: „poništenju“ zamjenjuje se riječju: „ukidanju“, riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“ i riječi: „u roku od 8 dana“ zamjenjuju se riječima: „u roku od 15 dana“.

Članak 25.

Naslov iznad članka 30. mijenja se i glasi:

„3. Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U članku 30. stavku 1. riječi: „Uputnica izdana“ zamjenjuju se riječima: „Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći doneseno“.

U stavku 2. riječi: „Uputnica izdana“ zamjenjuju se riječima: „Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći doneseno“, riječ: „izdaje“ zamjenjuje se riječju: „donosi“, a riječi: „nova uputnica“ zamjenjuju se riječima: „novo rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U stavku 3. riječi: „izdane uputnice“ zamjenjuju se riječima: „donesenog rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U stavku 5. riječ: „uputnicu“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Iza stavka 5. dodaju se stavci od 6. do 10. koji glase:

„(6) Odabrani pružatelj pravne pomoći dužan je popuniti obrazac obavijesti iz članka 33. stavka 2. ovoga Zakona i bez odgode, a najkasnije u roku od 8 dana od dana zaprimanja rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći, dostaviti nadležnom uredu.

(7) Ako korisnik u roku od 90 dana od dana uredne dostave ne iskoristi pravo na odobrenu pravnu pomoć, ured će po službenoj dužnosti rješenje poništiti.

(8) Smatrat će se da korisnik nije iskoristio pravo na odobrenu pravnu pomoć kada ured u roku iz stavka 7. ovoga članka ne primi obavijest iz članka 33. stavka 2. ovoga Zakona, odnosno kada ga o tome korisnik ne obavijesti.

(9) Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći doneseno za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi iz članka 4. stavka 1. točke c) ovoga Zakona sadržava potvrdu o ispunjavanju uvjeta za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i korisniku daje pravo na oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(10) Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći doneseno za oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka iz članka 4. stavka 1. točke d) ovoga Zakona sadržava

potvrdu o ispunjavanju uvjeta za oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka i korisniku daje pravo na oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka u skladu s odredbama ovoga Zakona.“.

Članak 26.

U članku 31. stavku 1. riječi: „Uputnica se izdaje“ zamjenjuju se riječima: „Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći se donosi“.

Članak 27.

U članku 32. riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 28.

U članku 33. stavku 1. riječ: „Uputnica“ zamjenjuje se riječima: „Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U alineji 1. iza riječi: „pravne pomoći“ dodaje se zarez te riječi: „osobni identifikacijski broj (OIB)“.

U alineji 2. riječi: „izdavanja uputnice za ostvarivanje prava na pravnu pomoć“ zamjenjuju se riječima: „donošenja rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U alineji 4. riječ: „oblik“ zamjenjuje se riječju: „vrstu“.

U alineji 6. riječi: „izdavanje uputnice“ zamjenjuju se riječima: „donošenje rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U alineji 9. riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U alineji 13. riječ: „uputnicu“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Iza alineje 13. dodaje se alineja 14. koja glasi:

„- upozorenje o uvjetima za povrat i obvezi povrata plaćenih troškova pravne pomoći kao i pravnim posljedicama propuštanja u skladu s odredbama ovoga Zakona.“.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„Sastavni dio rješenja čini i obrazac obavijesti o primitku rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći koji se prilaže rješenju, a popunjava ga odabrani pružatelj.“.

Članak 29.

U članku 34. riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 30.

U članku 35. stavku 1. riječi: „O izdanim uputnicama, isplaćenim troškovima i zaključenim uputnicama“ zamjenjuju se riječima: „O donesenim rješenjima o odobravanju korištenja pravne pomoći i isplaćenim troškovima“, a riječi: „izdane uputnice“ zamjenjuju se riječima: „donesena rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 31.

Naslov iznad članka 36. mijenja se i glasi:

„4. Izmjena rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“

U članku 36. riječ: „uputnica“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“ i riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 32.

Iznad članka 37. dodaje se naslov koji glasi:

„5. Uvjeti i postupak povrata plaćenih troškova pravne pomoći“.

Članak 37. mijenja se i glasi:

„(1) Kada korisnik pravne pomoći, kojeg je kao stranku u postupku zastupao odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći, uspije u sporu, ima pravo na naknadu troškova postupka s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika kao punomoćniku u postupku, u skladu s mjerodavnim postupovnim propisima, kao da ga je zastupao odvjetnik koji nije pružatelj pravne pomoći.

(2) Korisnik i odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći u njegovo ime dužni su tražiti naknadu ovih troškova za radnje i do visine koja pokriva plaćene troškove pravne pomoći. Postupanje suprotno ovoj obvezi, kada je takvo pravo korisnika izvjesno, smatrat će se neopravdanim korištenjem, odnosno nesavjesnim pružanjem pravne pomoći.

(3) Kada korisnik pravne pomoći izgubi spor, odnosno ne uspije u postupku za čije vođenje mu je odobrena pravna pomoć, nije dužan nadoknaditi plaćene troškove pravne pomoći.“.

Članak 33.

Članak 38. mijenja se i glasi:

„(1) Korisnik pravne pomoći dužan je troškove pravne pomoći isplaćene prema obračunu troškova vratiti u državni proračun:

- kada mu je u postupku odmjerena naknada troškova postupka po pružatelju odvjetniku, u skladu s mjerodavnim postupovnim propisima, za radnje u postupku za koje je bila pružena pravna pomoć,

- kada je potpuno ili djelomično uspio u postupku te mu sud dosudi dohodak, imovinu ili primitak u smislu odredaba ovoga Zakona, odnosno kad mu u upravnom postupku pripadne određeni dohodak, imovina ili primitak u smislu odredaba ovoga Zakona, osim dohotka, imovine i primitaka koji se prema odredbama ovoga Zakona izuzimaju kod utvrđivanja imovnog stanja podnositelja zahtjeva, a vrijednost dohotka, imovine ili primitka utječe na imovno stanje korisnika u mjeri koja opravdava povrat.

(2) Obveza korisnika pravne pomoći iz stavka 1. ovoga članka dospijeva u roku od 6 mjeseci od dana ovršnosti odluke kojom mu je dosuđen, odnosno pripao dohodak, imovina ili primitak.

(3) Korisnik pravne pomoći dužan je u roku iz stavka 2. ovoga članka podmiriti svoju obvezu bez posebnog poziva. Kada korisnik ne izvrši svoju obvezu u propisanom roku, ured će po službenoj dužnosti donijeti rješenje kojim će mu naložiti izvršenje obveze plaćanja u određenom roku.

(4) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka sadržava nalog korisniku da utvrđeni iznos obveze u određenom roku, koji ne može biti kraći od 8 dana, uplati na jedinstveni račun državnog proračuna Republike Hrvatske, kao i nalog Financijskoj agenciji za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima korisnika sa svih njegovih računa i oročenih novčanih sredstava prema posebnim propisima koji uređuju provedbu ovrhe na novčanim sredstvima u slučaju da korisnik ne plati dužni iznos utvrđene obveze.

(5) Kada korisnik ne plati dužni iznos utvrđene obveze u roku određenom rješenjem, ured će nakon izvršnosti rješenja iz stavka 3. ovoga članka na to rješenje staviti potvrdu o izvršnosti te ga dostaviti Financijskoj agenciji radi provedbe ovrhe na novčanim sredstvima korisnika u skladu s odredbama posebnih propisa koji uređuju provedbu ovrhe na novčanim sredstvima. Navedeno rješenje osnova je za plaćanje u smislu posebnih propisa koji uređuju provedbu ovrhe na novčanim sredstvima.

(6) Ako Financijska agencija u roku od godine dana od trenutka upisa u Očevidnik, koji se vodi po posebnim propisima koji uređuju provedbu ovrhe na novčanim sredstvima, ne provede ovrhu na novčanim sredstvima i oročenim novčanim sredstvima korisnika u skladu s odredbama posebnih propisa koji uređuju provedbu ovrhe na novčanim sredstvima u cjelokupnom iznosu utvrđene obveze, dostavit će osnovu za plaćanje iz stavka 5. ovoga članka nadležnom ovršnom tijelu prema prebivalištu korisnika radi provedbe ovrhe na njegovoj cjelokupnoj imovini.

(7) Ako korisnik nema prebivalište na području Republike Hrvatske, Financijska agencija dostavit će osnovu za plaćanje iz stavka 1. ovog članka nadležnom ovršnom tijelu prema sjedištu ureda koji je donio predmetnu osnovu za plaćanje.

(8) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, ako postoje opravdane okolnosti, posebice ako ovrha odluke po kojoj korisniku pripada naknada troškova postupka, dohodak, imovina ili primitak nije uspješna, ured može odgoditi dospijeće obveze povrata plaćenih troškova pravne pomoći. Korisnik je dužan odgovarajućim ispravama dokazati postojanje opravdanih okolnosti. Ako odgoda potraje ukupno tri godine od proteka roka iz stavka 2. ovog članka, nastupa zastara obveze povrata isplaćene pravne pomoći.“

Članak 34.

Iza članka 38. dodaje se novi članak 38.a koji glasi:

„Članak 38.a

(1) Pružatelj pravne pomoći dužan je vratiti plaćene troškove pravne pomoći u skladu s odredbama članka 38. ovoga Zakona u ime i za račun korisnika kada tijekom naplate ili na drugi način dođe u posjed njegovih sredstava.

(2) Obvezu korisnika pravne pomoći vratiti plaćene troškove pravne pomoći iz članka 38. ovoga Zakona ovlašteni su u njegovo ime i za njegov račun izvršiti i dužnik korisnika, sud i javnopravno tijelo kada raspolažu sredstvima korisnika. Sud i javnopravno tijelo dužni su tako postupiti kada ih na to pozove nadležni ured.“.

Članak 35.

U članku 39. riječi: „izdanih uputnica“ zamjenjuju se riječima: „troškova prema rješenju o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 36.

U naslovu iznad članka 40. broj: „5“ zamjenjuje se brojem: „6“.

Članak 40. briše se.

Članak 37.

U članku 41. stavak 5. mijenja se i glasi:

„Ako nagodba nije zaključena ili korisnik propusti dobrovoljno vratiti iznos u roku određenom rješenjem, ured će iznos obveze prisilno naplatiti odgovarajućom primjenom odredaba članka 38. stavaka 3. do 7. ovoga Zakona.“.

Članak 38.

Članak 42. mijenja se i glasi:

„(1) Pravnu pomoć iz razloga pravičnosti može odobriti samo sud nadležan za odlučivanje u predmetnom sporu na prijedlog stranke čiji je zahtjev za odobravanje pravne pomoći, zahtjev za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi ili zahtjev za oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka nadležni ured odbio.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, sud može i prije nadležnog ureda odlučivati o zahtjevu za oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka kada je to potrebno radi hitnosti postupka ili sprečavanja odugovlačenja postupka.

(3) Prijedlog se može podnijeti prilikom pokretanja sudskog postupka ili tijekom sudskog postupka. Kada je zahtjev podnesen u tijeku postupka, sud će o tom zahtjevu odlučiti bez odgode, vodeći računa o potrebi izbjegavanja nepotrebnog odugovlačenja postupka.

(4) Predlagatelj je dužan prijedlogu priložiti rješenje ureda kojim je odbijen njegov zahtjev za odobravanje pravne pomoći, odrediti koju vrstu pravne pomoći iz članka 44. stavka 1. ovoga Zakona traži te određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih traži odobravanje pravne pomoći iz razloga pravičnosti jer će u suprotnome sud prijedlog odbaciti.“

Članak 39.

Članak 43. mijenja se i glasi:

„(1) Prilikom utvrđivanja imovnog stanja predlagatelja i članova njegova kućanstva sud u pravilu polazi od stanja utvrđenog od strane nadležnog ureda opisanog u rješenju, pri čemu može i sam, po službenoj dužnosti, pribavljati potrebne podatke i obavijesti od ureda, drugih institucija, predlagatelja ili na drugi prikladan način odgovarajućom primjenom odredaba ovoga Zakona.

(2) Prilikom odlučivanja o prijedlogu sud ocjenjuje:

- je li imovno stanje predlagatelja takvo da bi angažiranje odvjetnika, plaćanje pristojbi ili plaćanje predujma troška postupka moglo ugroziti nužno uzdržavanje stranke i članova njegova kućanstva,
- stupanj složenosti postupka i potrebu stručne pravne pomoći predlagatelju, imajući na umu eventualnu potrebu izjednačavanja stvarne neravnopravnosti stranaka u postupku te druge mogućnosti osiguravanja stručne pravne pomoći,
- sposobnost predlagatelja da se sam zastupa,
- postojanje potrebe i obveze predlagatelja da položi predujam za troškove postupka radi nastavka postupka,
- druge okolnosti koje mogu biti od utjecaja.“

Članak 40.

Članak 44. mijenja se i glasi:

„(1) Sud prilikom odlučivanja o prijedlogu za odobravanje pravne pomoći iz razloga pravičnosti nije vezan prijedlogom predlagatelja te može:

- odbaciti prijedlog kao nedopušten (članak 42. stavak 1. ovoga Zakona) ili nepotpun (članak 42. stavak 4. ovoga Zakona)
- odbiti prijedlog kao neosnovan u cijelosti
- odobriti sekundarnu pravnu pomoć u skladu s odredbama ovoga Zakona
- odobriti pravnu pomoć djelomično oslobođenjem od plaćanja sudskih pristojbi (članak 5.b ovoga Zakona), odnosno oslobođenjem od plaćanja troškova sudskog postupka (članak 5.c ovoga Zakona).

(2) Rješenje suda o odobravanju pravne pomoći mora biti obrazloženo te se dostavlja predlagatelju i nadležnom uredu koji je dužan postupiti po odluci suda radi obračuna troškova pružatelju pravne pomoći.

(3) Rješenje o odobravanju pravne pomoći sud može u tijeku postupka ukinuti ili preinačiti kada utvrdi da su relevantne okolnosti bile drukčije, odnosno da su se u međuvremenu promijenile, zbog čega više ne postoje uvjeti za pravnu pomoć. Tom prilikom

sud će riješiti hoće li predlagatelj potpuno ili djelomično nadoknaditi iznose predujmljene iz sredstava suda. Rješenje se dostavlja nadležnom uredu.

(4) Protiv odluke o prijedlogu ne može se podnijeti posebna žalba, već je predlagatelj može pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke. Isto vrijedi i za naknadno rješenje iz stavka 3. ovoga članka, osim kada je naložena naknada predujmljenih iznosa.“.

Članak 41.

U članku 48. stavku 1. u drugoj rečenici riječi: „izdati uputnicu“ zamjenjuju se riječima: „donijeti rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U stavku 2. riječ: „uputnicu“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 42.

U članku 53. stavku 1. riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Stavak 2. mijenja se i glasi:

„Ministar nadležan za poslove pravosuđa odlukom dodjeljuje financijska sredstva radi financiranja projekta ovlaštenih pružatelja za pružanje primarne pravne pomoći, koja su za tu svrhu osigurana u državnom proračunu.“.

U stavku 3. iza riječi: „Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa,“ dodaje se riječ: „može“, a riječ: „utvrđuje“ zamjenjuje se riječju: „utvrditi“.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Ministar nadležan za poslove pravosuđa može na zahtjev pružatelja odlukom dodijeliti bespovratna sredstva u iznosu od 10 % od iznosa ukupno pružene pravne pomoći u slučaju nastanka izvanrednih materijalnih troškova radi pružanja pravne pomoći.“.

Članak 43.

U članku 54. stavku 2. riječi: „obračunate uputnice“ zamjenjuju se riječima: „obračuna troškova u skladu s rješenjem o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U stavku 3. riječi: „obračunate uputnice“ zamjenjuju se riječima: „obračun troškova“ i riječi: „obračunatih uputnicama“ zamjenjuju se riječima: „obračuna troškova“.

U stavku 4. riječi: „obračunate uputnice“ zamjenjuju se riječima: „obračun troškova“.

U stavku 5. riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječju: „troškova“.

U stavku 6. riječ: „uputnica“ zamjenjuje se riječima: „obračuna troškova“.

U stavku 7. u prvoj rečenici riječi: „izdati samo onoliko uputnica“ zamjenjuju se riječima: „donijeti samo onoliko rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“. U drugoj rečenici riječi: „uputnica nije mogla biti izdana“ zamjenjuju se riječima: „rješenje nije moglo biti doneseno“, riječi: „uputnica će biti izdana“ zamjenjuju se riječima: „rješenje će biti doneseno“, a riječi: „dobivanja uputnica“ zamjenjuju se riječima: „donošenja rješenja“.

U stavku 8. riječi: „izdavanje uputnica“ zamjenjuju se riječima: „donošenje rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 44.

U članku 55. stavku 1. riječi: „popunjenu uputnicu“ zamjenjuju se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći s obračunom troškova“.

U stavku 2. riječi: „Uputnica koja se vraća“ zamjenjuju se riječima: „Rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći s obračunom troškova koji se vraćaju“.

U stavku 3. riječi: „uputnica ne bude vraćena“ zamjenjuju se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći s obračunom troškova ne bude vraćeno“ i riječi: „uputnica izdana“ zamjenjuju se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći doneseno“.

Stavak 4. briše se.

Dosadašnji stavak 5. postaje stavak 4.

Članak 45.

U članku 56. riječi: „izdanoj uputnici“ zamjenjuju se riječima: „donesenom rješenju o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 46.

U članku 57. stavku 1. u prvoj rečenici riječi: „predanih uputnica“ zamjenjuju se riječima: „predanih rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“. U drugoj rečenici riječi: „zaključuje uputnice i o tome izvješćuje“ zamjenjuju se riječima: „će obračunati troškove i o tome izvijestiti“.

U stavku 2. riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“, a riječi: „popis uputnica“ zamjenjuju se riječima: „popis rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U stavku 3. riječi: „uputnice kojom“ zamjenjuju se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći kojim“.

U stavku 4. riječi: „uputnicu već uputnica“ zamjenjuju se riječima: „troškove u skladu s rješenjem o odobravanju korištenja pravne pomoći već to rješenje“.

Članak 47.

U članku 59. riječi: „prilaže uputnica“ zamjenjuju se riječima: „prilažu rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“ i riječ: „uputnica“ zamjenjuje se riječju: „troškova“.

Članak 48.

U članku 60. stavku 3. riječi: „stavka 1.“ zamjenjuju se riječima: „stavka 2.“.

Članak 49.

U članku 62. stavku 3. riječi: „izdalo uputnicu“ zamjenjuju se riječima: „donijelo rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 50.

U članku 63. stavku 1. u prvoj rečenici riječ: „uputnicu“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“. U drugoj rečenici riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“, a riječ: „uputnice“ zamjenjuje se riječima: „rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

U stavku 2. riječ: „uputnicu“ zamjenjuje se riječima: „rješenje o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 51.

U članku 67. stavku 1. alineji 3. riječi: „izdanim uputnicama“ zamjenjuju se riječima: „donesenim rješenjima o odobravanju korištenja pravne pomoći“.

Članak 52.

Iza članka 73. dodaje se novi članak 73.a koji glasi:

„Članak 73.a

(1) Izbor člana Povjerenstva u ime ovlaštenih udruga provest će se tako da će ovlaštene udruge natpolovičnom većinom glasova ovlaštenih udruga u roku od 90 dana od dana dostave poziva iz članka 73. ovoga Zakona predložiti svojeg predstavnika iz redova ovlaštenih udruga.

(2) U slučaju da u roku i na način iz stavka 1. ovoga članka predstavnik ne bude predložen natpolovičnom većinom glasova ovlaštenih udruga, članom Povjerenstva smatrat će se osoba ovlaštena za zastupanje one ovlaštene udruge koja je u prethodnoj godini pružila pravnu pomoć u najvećem broju slučajeva ili druga osoba iz ovlaštene udruge koju ta ovlaštena udruge odredi.

(3) Odluku o imenovanju članova Povjerenstva donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 53.**

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će provedbene propise u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008) ostaju na snazi, ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona, do donošenja provedbenih propisa iz stavka 1. ovoga članka.

Svi pružatelji pravne pomoći upisani u Registar koji se vodi pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa nastavljaju s radom u skladu s odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

Članak 54.

Vlada Republike Hrvatske donijet će do 31. prosinca 2011. godine Uredbu iz članka 60. stavka 2. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008).

Članak 55.

Ovaj Zakon stupa na snagu dana 15. srpnja 2011. godine.

Odredbe članka 4. i 6. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenje od plaćanja troškova sudskog postupka kao posebnih vrsta pravne pomoći, članka 20. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na donošenje rješenja kojim se djelomično odobrava korištenje pravne pomoći oslobođenjem od plaćanja sudskih pristojbi, članka 25. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na sadržaj rješenja o oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi i oslobođenju od plaćanja troškova sudskog postupka, članka 3. stavka 12., članka 10. stavka 1. i članka 14. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na urede državne uprave u županijama i Ured Grada Zagreba kao pružatelje pravne pomoći, stupaju n snagu 1. siječnja 2013. godine.

Članak 56.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

Ovom odredbom dopunjena je odredba stavka 1. članka 1. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (Narodne novine, broj 62/2008, dalje u tekstu: ZBPP) tako da je kao predmet Zakona uz postojeći sadržaj Zakona dodano da Zakon uređuje i polje primjene. Navedeno je bilo potrebno zato što se u praksi pokazalo da adresati norme ne uviđaju da je pravna pomoć u kaznenom postupku detaljno regulirana posebnim propisom.

Nadalje, dodan je stavak 2. kojim je propisano polje primjene Zakona, kao i stavak 3. kojim se u predmet Zakona dodaju i uređivanje uvjeta i postupka za odlučivanje o oslobođenju od plaćanja sudskih pristojbi i troškova.

Članak 2.

Ovom odredbom izvršena je intervencija u članak 2. stavak 1. ZBPP-a s obzirom na to da Zakon ne uređuje samo besplatnu pravnu pomoć pred sudskim i drugim tijelima, već i pravnu pomoć izvan sudova, čija je svrha spriječiti potrebu da se o pravima korisnika odlučuje u sudskom ili drugom postupku.

Nadalje, u članku 2. dodani su stavci od 2. do 5.

Stavkom 2. propisana je mogućnost uređenja pravne pomoći posebnim zakonom ako je to nužno s obzirom na posebne vrste postupka.

Supsidijarna primjena ovoga Zakona propisana je stavkom 3., za slučajeve iz stavka 2. članka 2. ovoga Zakona.

Stavkom 4. isključena je primjena odredaba ovoga Zakona u slučaju kada je korisniku na temelju posebnih propisa odobrena pravna pomoć radi sprečavanja mogućnosti višestrukog ostvarivanja prava na (besplatnu) pravnu pomoć po istoj osnovi.

Stavkom 5. propisano je da odredbe ovoga Zakona imaju prednost pred posebnim propisima kojima se uređuju pitanja vezana uz institut oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi, oslobođenja od plaćanja troškova sudskog postupka.

Članak 3.

U članak 3. ZBPP-a kojim je propisano značenje pojedinih izraza bilo je potrebno intervenirati radi preciziranja i određivanja pojedinih pojmova koji se koriste na način kako ih treba tumačiti u smislu ZBPP-a i odredaba ovoga Zakona.

Članak 4.

Ovom odredbom izmijenjen je članak 4. ZBPP-a tako da su sistematizirane vrste pravne pomoći. Novine u sistematizaciji u pogledu oslobođenja od plaćanja sudskih pristojbi i troškova sudskog postupka očituju se u tome da su spomenuta oslobođenja u prijedlogu zakonskog rješenja navedena kao i zasebne vrste pravne pomoći.

U slučaju kada je sekundarna pravna pomoć odobrena na temelju rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći, ta odobrena pravna pomoć u sebi uključuje oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi i troškova sudskog postupka. U slučaju kada je odobreno korištenje primarne pravne pomoći na temelju rješenja, na oslobođenje od plaćanja troškova upravnog postupka i plaćanja upravnih pristojbi u tom postupku primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku kojima su regulirani troškovi postupka i stranaka, odnosno nagrade i naknade troškova drugim osobama koje sudjeluju u postupku te situacije oslobođenja od troškova postupka.

Članak 5.

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 6. travnja 2011. godine (Narodne novine, broj 44/2011) ukinuta je odredba članka 5. stavka 2. ZBPP-a. Zbog razloga koje je naveo Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj Odluci, napušten je kriterij „egzistencijalnog pitanja“ kao jednog od uvjeta za odobravanje pravne pomoći. Zbog toga je bila potrebna temeljita izmjena članka 5. ZBPP-a tako da su taksativno navedeni postupci u kojima se primarna, odnosno sekundarna pravna pomoć može odobriti.

Za sudske postupke koji su obuhvaćeni sekundarnom pravnom pomoći i koji su najvažniji postupci za zaštitu prava građana predviđena je osim taksativno navedenih postupaka i iznimna mogućnost odobravanja pravne pomoći u svim ostalim sudskim postupcima kada takva potreba proizlazi iz konkretnih životnih okolnosti podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva. Također, takva iznimna mogućnost odobravanja pravne pomoći predložena je i u odnosu na upravne postupke. Opisana predložena rješenja predstavljaju potpuno usklađenje s člankom 6. stavkom 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i relevantnom pravnom praksom Europskog suda za ljudska prava.

Članak 6.

Usvajanjem novog koncepta kriterija za odobravanje pravne pomoći, kojim se usvajaju međunarodnopravno priznati standardi, izraženi posebice u Odluci Europskog suda za ljudska prava *Airey protiv Irske*, dodan je novi članak 5.a kojim se definiraju subjektivni kriteriji koji postoje na strani podnositelja zahtjeva, kao i objektivni kriteriji. Tim člankom također je bilo potrebno definirati sadržaj objesnog parničenja kao zapreke za odobravanje korištenja pravne pomoći koji do sada nije bio primjereno definiran.

Nadalje, ovom odredbom dodani su novi članci 5.b i 5.c kojima su detaljno uređena pitanja vezana uz oslobođenje od plaćanja pristojbi i oslobođenje od plaćanja troškova postupka. Prema dosadašnjem uređenju ova materija bila je pokrivena nizom propisa koji su ostavljali pravne praznine i dovodili do djelomične višestruke normiranosti i, posljedično, do pravne nesigurnosti. U skladu s načelom sveobuhvatnosti sustava besplatne pravne pomoći bilo je potrebno otkloniti te nedostatke i usustaviti pravne izvore koji uređuju taj sustav. S obzirom na navedeno, propisana je prednost u primjeni tih odredaba pred odredbama posebnih propisa koji uređuju istu materiju kako je obrazloženo uz predloženi novi stavak 5. članka 2. Zakona.

Predloženi novi članak 5.b detaljno uređuje način postupanja nadležnog ureda kada odlučuje o oslobođenju od sudskih pristojbi i suda pred kojim se meritorni postupak vodi, učinke koje oslobođenje od pristojbi ima te obveze korisnika pravne pomoći kao stranke u

meritornom postupku. Predloženi novi članak 5.c detaljno uređuje ista ta pitanja u vezi s oslobođenjem plaćanja troškova sudskog postupka.

Članak 7.

Ovom odredbom u članku 6. ZBPP-a dodan je novi stavak 3. kojim je uređeno pitanje plaćanja nagrade i naknade troškova za pruženu uslugu odvjetnika kao pružatelja pravne pomoći u onim slučajevima kada je pravna pomoć odobrena u smanjenom opsegu.

Članak 8.

Ovom odredbom u članku 7. stavku 1. ZBPP-a izvršeno je usklađivanje s obzirom na napuštanje kriterija egzistencijalnog pitanja. Nadalje, u stavku 3. bilo je potrebno izmijeniti postojeće uređenje tako da se preciznije odredi uvjet pod kojim stranci koji imaju reguliran status mogu ostvariti pravo na pravnu pomoć.

Također, odredbom novog stavka 5. izvršeno je usklađivanje s Direktivom 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupanjima u državama članicama u vezi s vraćanjem osoba trećih zemalja čiji je boravak nezakonit. Naime, u članku 13. stavku 4. spomenute Direktive propisano je da će države članice EU osigurati besplatnu pravnu pomoć državljanima trećih država koji su u postupku donošenja odluke o povratku. Sukladno članku 2. Direktive ista se primjenjuje i na državljane trećih država koji nezakonito borave te, prema mišljenju tijela EU za tumačenje Direktive, i na državljane trećih država kojima zakoniti boravak prestaje odlukom s trenutnim učinkom.

Članak 9.

Ovom odredbom u cijelosti je izmijenjen članak 8. ZBPP-a, a u skladu s razlozima koje je naveo Ustavni sud Republike Hrvatske u obrazloženju svoje Odluke, kojom je ukinuo navedeni članak. Slijedeći zahtjeve određenosti i preciznosti pravne norme te ustavnog načela o pristupu pravosuđu za sve pod jednakim uvjetima, pristupilo se stvaranju novog sustava imovnih kriterija za odobravanje pravne pomoći.

U stavku 1. propisan je standard u odnosu na imovno stanje podnositelja zahtjeva kao glavni kriterij u postupku odlučivanja o zahtjevu, dok su u stavcima od 2. do 4. propisane iznimke od općeg pravila. Spomenute iznimke odnose se na slučajeve odobravanja pravne pomoći djeci i određenoj socijalno ugroženoj kategoriji građana, kao i na slučajeve kada podnositelj zahtjeva ne zadovoljava uvjet standarda iz stavka 1., ali zbog povećanja troškova postupka njih više ne može snositi bez ugrožavanja svojeg uzdržavanja i uzdržavanja članova kućanstva.

Članak 10.

Ovom odredbom proširen je krug pružatelja na urede državne uprave i Ured Grada Zagreba. Time se građanima željelo olakšati pristup primarnoj pravnoj pomoći. Ovom intervencijom predlagatelj je imao cilj osigurati ravnomjernu pokrivenost cijelog prostora Republike Hrvatske za pružanje pravne pomoći te iskoristiti stručne potencijale koji postoje u uredima državne uprave na lokalnoj razini.

Dosljedno članku 4. ovoga Zakona, kojim je u cijelosti izmijenjen članak 4. ZBPP-a, brisan je stavak 3. kojim je bilo uređeno pružanje opće pravne informacije.

Članak 11.

Ustavni sud Republike Hrvatske u svojoj argumentaciji razloga Odluke kojom je ukinuo stavak 2. članka 10. ZBPP-a, pozivajući se na zahtjeve pravne sigurnosti i vladavine prava u pogledu određenosti i preciznosti pravne norme, zaključuje da ukinuta odredba nije ispunjavala te uvjete. Zbog toga je valjalo temeljito preispitati i izmijeniti odredbe kojima je uređena obveza odvjetnika pružiti pravnu pomoć i mogućnost odbijanja. Zadržano je opće pravilo prema kojem odvjetnici ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć te su u skladu s načelima koja ističe Ustavni sud Republike Hrvatske jasno i precizno pobrojani razlozi kada to može. U prvom redu riječ je o slučajevima sukoba interesa i poštovanja priznate specijalizacije odvjetnika. U skladu s općim uređenjem odvjetničke službe predviđen je instrument preispitivanja opravdanosti odbijanja pružanja pravne pomoći od strane Hrvatske odvjetničke komore koja obavijesti prima od Ministarstva pravosuđa.

U skladu s općim načelom slobode odabira kvalificiranog pravnog zastupnika zaštićeno je pravo korisnika da slobodno odabere odvjetnika kao pružatelja pravne pomoći, pri čemu je novim stavkom 6. ZBPP-a odabir olakšan stvaranjem fakultativnih lista odvjetnika koji za to imaju posebni interes.

Radi otklanjanja nedoumica u praksi, novim stavkom 7. članka 10. ZBPP-a naglašena je primjena općih propisa koji uređuju odvjetničku službu, kao i postupovnih i drugih mjerodavnih propisa ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Članak 12.

Odredbom ovoga članka brisana je odredba prema kojoj udruge nisu mogle odbiti pružanje pravne pomoći jer se uključuju u sustav besplatne pravne pomoći na vlastitu inicijativu, čime se ujedno omogućuje i specijalizacija udruga.

Nadalje, dodana je odredba kojom se sankcionira postupanje suprotno odredbama Zakona.

Članak 13.

Ovom odredbom usklađen je naslov i sadržaj odredbe koja uređuje visoka učilišta kao pružatelje pravne pomoći, dosljedno članku 4. ovoga Zakona, kojim je u cijelosti izmijenjen članak 4. ZBPP-a, brisana je opća pravna informacija kao nenaplatni oblik pravne pomoći te je usklađena pravna terminologija.

Članak 14.

Ovom odredbom dodan je novi članak i naslov, dosljedno proširenju kruga pružatelja pravne pomoći na urede državne uprave i Ured Grada Zagreba. U skladu s propisima kojima se uređuje unutarnji ustroj tih ureda i kadrovskim kapacitetima, predviđeno je fakultativno ustrojavanje posebne stručne službe koja bi pružala pravnu pomoć odgovarajućom primjenom odredaba koje se odnose na visoka učilišta. Izričito je propisano da službenici koji rješavaju o zahtjevima za odobravanje pravne pomoći ne mogu pružati pravnu pomoć radi sprečavanja

kolizije interesa. Također, na ovaj način vrši se decentralizacija i daje se daljnji doprinos jačanju državne uprave i njezinim administrativnim kapacitetima na lokalnoj razini.

Članak 15.

Ovom odredbom izvršeno je terminološko usklađenje s proširenim krugom pružatelja i pojašnjenje tijeka postupka.

Članak 16.

Ovom odredbom precizirana je i usklađena s odredbama posebnih propisa obvezna dokumentacija koja omogućuje provjeru imovnog stanja podnositelja zahtjeva..

Članak 17.

Odredba ovoga članka predstavlja usklađivanje s terminologijom Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 18.

Radi omogućivanja potpunije i djelotvornije provjere imovnog stanja i sprečavanja zlorabe besplatne pravne pomoći, proširene su mogućnosti pribave relevantnih podataka od njihovih imatelja u skladu s odredbama posebnih propisa kojima je uređeno njihovo djelovanje i suradnja s nadležnim tijelima.

Članak 19.

Odredbom ovoga članka, radi izbjegavanja dvostrukog normiranja načina postupanja ureda prilikom provjere činjenica navedenih u zahtjevu za odobravanje pravne pomoći, izvršeno je upućivanje na primjenu pravila Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 20.

Odredbom ovoga članka izvršeno je usklađivanje terminologije i rokova propisanih Zakonom o općem upravnom postupku te je novim stavkom 3. članka 22. ZBPP-a propisano donošenje rješenja kojim se djelomično odobrava korištenje pravne pomoći oslobođenjem od plaćanja sudskih pristojbi iz članka 4. ovoga Zakona.

Članak 21.

Odredbom ovoga članka izvršeno je usklađivanje terminologije i rokova propisanih Zakonom o općem upravnom postupku. U skladu s olakšavanjem i povećanjem efikasnosti postupka odobravanja pravne pomoći kada je riječ o pravnom savjetu, propisana je mogućnost davanja savjeta od pružatelja iz članka 15. ovoga Zakona i prije donošenja rješenja o odobravanju korištenja pravne pomoći uz obvezu dostave zahtjeva nadležnom uredu bez odgode.

Članak 22.

U skladu s uočenim nedostacima tijekom provedbe ZBPP-a bilo je potrebno ovom odredbom dodati one primitke koji se ne uzimaju u obzir pri utvrđivanju imovnog stanja. Radi dosljednosti izmjena i dopuna članka 8. Zakona, izvršeno je potrebno usklađivanje postojećih odredaba Zakona.

Članak 23.

Odredbom ovoga članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku. Nadalje, brisan je stavak 2. članka 27. Zakona radi dosljedne primjene članka 4. Zakona koje su se odnosile na zastupanje pred Europskim sudom za ljudska prava zato što taj Sud raspolaže mehanizmima za pružanje primjerene stručne pravne pomoći.

Članak 24.

Odredbom ovoga članka izvršeno je usklađivanje terminologije i rokova propisanih Zakonom o općem upravnom postupku.

Članak 25.

Odredbom ovoga članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku. Iako taj Zakon predviđa mogućnost da upravni akt može imati i drugi naziv, uočeno je da dosadašnji naziv „uputnica“ kod adresata norme dovodi do pogrešne percepcije pravne prirode tog akta. Zbog toga je kroz cijeli Zakon izvršeno dosljedno usklađivanje izmijenjenim nazivom tog upravnog akta.

Dodani su novi stavci od 6. do 8. kojima se otklanjaju uočeni nedostaci u primjeni Zakona tako što je uređeno postupanje odabranog pružatelja pravne pomoći, korisnika i ureda u slučaju neiskorištavanja odobrene pravne pomoći, odnosno nedostavljanja obavijesti. Predviđena sankcija iz novog stavka 7. omogućuje nadležnim uredima efikasnije administriranje pravne pomoći.

Novim stavcima 9. i 10. propisan je sadržaj rješenja novih zasebnih vrsta pravne pomoći iz članka 4. Zakona.

Članci 26. i 27.

Odredbama ovih članaka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članak 28.

Odredbom ovoga članka izvršena je intervencija u članak 33. Zakona kojim je uređen sadržaj upravnog akta s obzirom na usklađenje njegova naziva, ali i potrebu pune primjene osobnog identifikacijskog broja (OIB). Nadalje, dodano je upozorenje o obvezi povrata iznosa pružene pravne pomoći i pravnim posljedicama propuštanja kao sastavni dio sadržaja rješenja. Novim stavkom 2., a slijedom novih rješenja iz članka 25. ovoga Zakona kojima se uređuju slučajevi neiskorištavanja odobrene pravne pomoći, propisano je da sastavni dio rješenja čini i obrazac obavijesti o primitku rješenja.

Članci 29., 30. i 31.

Odredbama ovih članaka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članci 32., 33. i 34.

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske ukinut je članak 37. ZBPP-a kojim je bila uređena obveza korisnika povrata iznosa plaćene pravne pomoći. Iz obrazloženja Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske može se, među ostalim, zaključiti da su ova pitanja bila podnormirana te da je norma bila manjkava na način koji u velikoj mjeri onemogućuje predvidljiv i funkcionalan sustav zaštite prava na pristup sudu. Zbog navedenoga, odredbama ovih članaka precizno se i sveobuhvatno uređuju sva pitanja vezana uz uvjete i postupak povrata iznosa pružene pravne pomoći.

Ponajprije su odredbama izmijenjenog članka 37. Zakona otklonjeni uzroci nedoumica i različitih tumačenja u sudskoj praksi u pogledu naknade troškova spora kada korisnika kao stranku u postupku zastupa odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći. Sada se nedvojbeno propisuje pravo na punu naknadu troškova s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika u slučaju uspjeha u sporu. Time se otklanja moguća neravnopravnost stranka u postupku, teret troška postupka pada na onu stranku koja je spor izazvala, odvjetnici se potiču na još aktivnije sudjelovanje u sustavu besplatne pravne pomoći kao jedini pružatelji sekundarne pravne pomoći, čime se u konačnici smanjuju troškovi sustava. U slučaju da korisnik spor izgubi, nije dužan vratiti iznos pružene pravne pomoći, a odvjetniku se isplaćuje naknada određena rješenjem o odobravanju pravne pomoći.

Izmijenjenim člankom 38. Zakona precizno se uređuju uvjeti i način povrata plaćenih troškova pravne pomoći kada je korisniku u sporu dosuđen trošak postupka, odnosno dohodak, imovina ili primitak koji takav povrat opravdavaju. Određeni su rokovi za dobrovoljno izvršenje obveza povrata, mogućnost odgode za slučaj nemogućnosti ispunjenja obveze, kao i postupak prisilne naplate u skladu s odredbama posebnih propisa kojima je uređena ovrha na novčanim sredstvima, kao i propisa o prisilnoj naplati poreza. Naime, 1. siječnja 2011. počela je puna implementacija Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine, broj 91/2010) koja omogućuje brz i djelotvoran postupak prisilne naplate novčanih tražbina putem Financijske agencije (FINA). Ukoliko ovaj neposredni i brži način naplate ostane neuspješan, rješenje kojim je određena obveza povrata se dostavlja nadležnom ovršnom tijelu radi naplate drugih javnih davanja po zahtjevima tijela državne uprave i sudova u skladu s posebnim zakonima. Imajući u vidu socijalni karakter ovog propisa, kao i zahtjev ekonomičnosti postupka nije oportuno stvaranje izuzetka od općeg uređenja naplate javnih davanja.

Novim člankom 38.a Zakona predviđeni su ovlaštenici povrata iznosa pružene pravne pomoći kada raspoložu sredstvima korisnika, dok je za pružatelje pravne pomoći u tom slučaju propisana dužnost izvršenja te obveze korisnika radi jačanja sustava u cjelini.

Članak 35.

Odredbama ovoga članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članak 36.

Ovom odredbom brisan je članak 40. ZBPP-a kojim je bilo regulirano pitanje obijesnog vođenja postupka. Budući da je ovim Zakonom to pitanje detaljno uređeno člankom 6., kojim je u ZBPP dodan članak 5.a koji u stavku 3. opisuje situacije obijesnog parničenja, dosadašnje odredbe postale su suvišne.

Članak 37.

Ovom odredbom izmijenjen je stavak 5. članka 41. ZBBP-a s obzirom na detaljno uređenje pitanja povrata iznosa pružene pravne pomoći prisilnim putem u skladu s odredbama posebnih propisa kojima je uređena ovrha na novčanim sredstvima i prisilna naplata poreza.

Članci 38., 39. i 40.

Ovim odredbama u cijelosti su izmijenjene odredbe Glave VI Zakona koja uređuje pravnu pomoć iz razloga pravičnosti. Ovaj oblik pravne pomoći isključivo je ovlašten odobriti sud u konkretnom postupku te predstavlja korektiv za sve slučajeve kada prema općim odredbama Zakona korisnik ne bi ostvario uvjete za pravnu pomoć.

Važno je napomenuti da je sada propisano kao pravilo da sud može takvu pomoć odobriti u pravilu u slučajevima kada je ured odbio zahtjev korisnika, osim kada razlozi hitnosti ili sprečavanja odugovlačenja postupka ne zahtijevaju drukčije. Detaljno su uređeni kriteriji koje sud ocjenjuje prilikom odlučivanja, kao i postupak i vrste odluka koje je sud ovlašten donijeti, pri čemu je sudu dana sloboda da u skladu s okolnostima pojedinog slučaja odobri primjeren oblik pravne pomoći neovisno o prijedlogu podnositelja zahtjeva. Ove odredbe ujedno su usklađene s novom sistematizacijom vrsta pravne pomoći, općenito odredbama ovoga Zakona, kao i posljednjom novelom Zakona o parničnom postupku iz svibnja 2011. godine.

Članak 41.

Odredbama ovoga članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članak 42.

Odredbama ovoga članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Nadalje, Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske ukinuta je odredba stavka 2. članka 53. ZBBP-a kojom je bilo propisano osnovno načelo raspodjele sredstava državnog proračuna za financiranje pravne pomoći.

Predloženo zakonsko rješenje novog stavka 2. omogućuje da sustav raspodjele sredstava bude transparentan i fleksibilan kako bi se sredstva osigurana u državnom proračunu trošila namjenski i prema potrebama. Nesporno je da je država odgovorna za

osiguranje dostatnih sredstava u državnom proračunu za potrebe sustava pravne pomoći, no odgovornost postoji i u odnosu na kontrolu i praćenje trošenja sredstava u skladu sa svrhom radi koje su sredstva osigurana i mogućnostima državnog proračuna.

Također, dodan je novi stavak 4. kojim je otvorena mogućnost bespovratne dodjele sredstava u visini od 10 % od iznosa ukupno pružene pravne pomoći u slučaju nastanka izvanrednih materijalnih troškova radi pružanja pravne pomoći. Naime, praksa je pokazala da se za pružatelja posebice primarne pravne pomoći mogu pojaviti dodatni materijalni troškovi za čije pokrivanje možda neće biti dostatne naknade dane za pruženu pravnu pomoć. Pri tome se vodilo računa da ti troškovi moraju biti u razmjeru s vrijednošću pružene pravne pomoći.

Članak 43.

Odredbama ovog članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članak 44.

Odredbama ovoga članka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Isto tako, odredbom ovoga članka brisan je stavak 4. članka 44. ZBBP-a koji je predviđao parcijalno obračunavanje i isplatu troškova pravne pomoći odvjetnicima jer se rješenje u praksi pokazalo teško provedivim te zbog toga nije ni zaživjelo.

Članci 45., 46. i 47.

Odredbama ovih članaka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članak 48.

Ovom odredbom u stavku 3. članka 60. ZBPP-a ispravljena je uočena pogreška u pogledu pozivanja na odredbu toga članka.

Članci 49., 50. i 51.

Odredbama ovih članaka izvršeno je terminološko usklađivanje sa Zakonom o općem upravnom postupku u pogledu naziva upravnog akta.

Članak 52.

Ovom odredbom dodan je novi članak 73.a kojim je reguliran način izbora predstavnika ovlaštenih udruga kao člana Povjerenstva za pravnu pomoć. Naime, bilo je bitno propisati postupak spomenutog izbora kako bi se u realnom roku osigurao puni sastav Povjerenstva koji u najvećoj mogućoj mjeri predstavlja ovlaštene udruge i time omogućilo njegovo pravilno funkcioniranje.

Članci 53. i 54.

Ovim odredbama propisani su rokovi donošenja propisa potrebnih za provedbu ovoga Zakona, s time da provedbeni propisi koji su doneseni na temelju ZBBP-a ostaju na snazi do donošenja novih provedbenih propisa. Također, bilo je potrebno propisati mogućnost da udruge koje su stekle ovlast za pružanje primarne pravne pomoći u skladu s odredbama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći i dalje mogu pružati pravnu pomoći iako im se u međuvremenu promijenio status.

Članak 55.

Ovom odredbom propisano je da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim odredaba članaka 4., 6., 20. i 25. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na oslobođenje od plaćanja od sudskih pristojbi i oslobođenje od plaćanja troškova sudskih postupaka kao posebnih vrsta pravne pomoći te članka 3. stavka 12., članka 10. stavka 1. i članka 14. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na urede državne uprave u županijama i Ured Grada Zagreba kao pružatelje pravne pomoći. Propisano je stupanje na snagu tih odredaba 1. siječnja 2013. do kada je potrebno stvoriti uvjete za nesmetanu primjenu ovih novina.

TEKST ODREDBA VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se pojam, vrste i opseg besplatne pravne pomoći (u daljnjem tekstu: pravna pomoć), korisnici pravne pomoći, nadležnost, postupak i uvjeti za ostvarivanje pravne pomoći, pružatelji pravne pomoći, pravna pomoć iz razloga pravičnosti, prekogranično ostvarivanje pravne pomoći, financiranje pravne pomoći i nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

2. Pojam pravne pomoći

Članak 2.

Pravna pomoć, u smislu ovoga Zakona je način olakšavanja pristupa sudu i drugim tijelima koja odlučuju o pravima i obvezama hrvatskih državljana i stranaca na način da troškove u cijelosti ili djelomično snosi Republika Hrvatska, uzimajući u obzir njihov materijalni položaj i okolnost da ne bi mogli ostvariti to pravo bez ugrožavanja svojeg uzdržavanja i uzdržavanja članova svojeg kućanstva.

3. Značenje pojedinih izraza

Članak 3.

U smislu ovoga Zakona pojedini izrazi imaju sljedeća značenja:

1. *Članovi kućanstva* su bračni ili izvanbračni drug, djeca i srodnici u pravoj liniji do četvrtog stupnja i u pobočnoj do drugog stupnja zaključno, a koji žive u istom stambenom prostoru s podnositeljem zahtjeva za pravnu pomoć, zajednički snose troškove i zadovoljavaju potrebe zajedničkog života.
2. *Imovina* podnositelja zahtjeva su sve pokretnine, nekretnine, imovinska prava, iznos gotovine u domaćoj i stranoj valuti, štednja odnosno novčana sredstva na osobnim računima ili štednim knjižicama, darovi, vrijednosni papiri, dionice, udjeli u kapitalu i ostala imovina u tuzemstvu i u inozemstvu podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva.
3. *Imovno stanje* podnositelja zahtjeva su ukupni dohodak, ukupni primici i imovina podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva.
4. *Korisnik pravne pomoći* je fizička osoba koja koristi ovim Zakonom propisane oblike pravne pomoći.
5. *Neopravdano korištena pravna pomoć* je pravna pomoć odobrena ili ostvarena na temelju neistinitih podataka ili prikrivanja činjenica, odnosno ostvarena promjenom podataka na uputnici.
6. *Obrazac o imovnom stanju* osobito sadrži podatke podnositelja zahtjeva o ukupnim primicima, ukupnom dohotku u godini u kojoj se podnosi zahtjev i imovini podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, a osobito sadrži podatke o vrsti primitaka, iznosu primitaka, vrsti imovine i njezinoj tržišnoj vrijednosti na dan podnošenja zahtjeva.
7. *Opća pravna informacija* je nenaplatni oblik pravne pomoći koji sadrži opću i načelnu uputu o pravnom uređenju pojedinog područja.
8. *Ovlaštena udruga* je udruga koja je ispunila ovim Zakonom propisane uvjete i koja se na temelju rješenja kojim se ovlašćuje na pružanje pravne pomoći upisuje u registar udruga koje pružaju pravnu pomoć.

9. *Potvrda o visini dohotka* je potvrda koju u tekućoj godini za prethodnu kalendarsku godinu, na zahtjev podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva, izdaje Porezna uprava.

10. *Pravni savjet* je cjelovita uputa o načinu i mogućnostima rješavanja pojedina pravnog pitanja.

11. *Primici* su, prema propisima o oporezivanju dohotka, primici koji se ne smatraju dohotkom i primici na koje se ne plaća porez na dohodak, kao i ostali neoporezivi primici podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva.

12. *Pružatelj pravne pomoći* je odvjetnik, udruga ili visoko učilište koje izvodi sveučilišne studije u znanstvenom području prava, a koje pruža pravnu pomoć putem pravnih klinika, koji u skladu s ovim Zakonom pružaju pojedini oblik pravne pomoći.

13. *Sastavljanje pismena u postupcima* je izrada pismena kojim se postupak pokreće ili se podnosi u pojedinoj fazi postupka, a za koji nije izdana punomoć.

14. *Ukupni dohodak* je ukupni iznos dohotka podnositelja zahtjeva i dohotka članova njegova kućanstva, ostvaren u tuzemstvu i u inozemstvu sukladno propisima o oporezivanju dohotka, a umanjnjen za iznos uplaćenog poreza i prireza.

15. *Ukupni primici* su ukupni iznosi / vrijednosti primitaka podnositelja zahtjeva i primitaka članova njegovog kućanstva, ostvareni u tuzemstvu i u inozemstvu.

16. *Uputnica* je upravni akt kojim se odobrava korištenje nekog od oblika pravne pomoći utvrđenih ovim Zakonom te uređuje opseg odobrene pravne pomoći.

17. *Ured* je ured državne uprave u županiji, odnosno ured Grada Zagreba. Nadležni ured je ured na području čije teritorijalne nadležnosti podnositelj zahtjeva ima prebivalište ili boravište. Kada se radi o hrvatskim državljanima koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj i strancima, nadležni ured je onaj ured na području čije teritorijalne nadležnosti je sjedište suda ili upravnog tijela, odnosno pravne osobe s javnim ovlastima pred kojima podnositelj zahtjeva pokreće postupak.

18. *Zadovoljavajući stambeni prostor* je stan ili kuća veličine 35 m² korisne površine za jednu osobu, uvećana za 10 m² za svaku daljnju osobu, s mogućim odstupanjem do 10 m².

II. VRSTE I OPSEG PRAVNE POMOĆI

1. Vrste pravne pomoći

Članak 4.

(1) Pravna pomoć ostvaruje se kao primarna ili sekundarna pravna pomoć.

(2) Primarna pravna pomoć obuhvaća:

- opću pravnu informaciju,
- pravni savjet,
- pravnu pomoć u sastavljanju pismena pred tijelima uprave i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti,
- zastupanje u upravnim stvarima,
- pravnu pomoć u mirnom izvansudskom rješavanju sporova,
- zastupanje pred Europskim sudom za ljudska prava i međunarodnim organizacijama, ako je u skladu s međunarodnim ugovorima i pravilima o radu tih tijela.

(3) Sekundarna pravna pomoć obuhvaća:

- zastupanje pred sudom,
- pravnu pomoć za mirno rješavanje sporova pred sudom,
- sastavljanje pismena u sudskim postupcima.

(4) Odobravanje bilo kojeg oblika pravne pomoći uključuje i oslobađanje od plaćanja pristojbi i troškova postupka.

Članak 5.

(1) Ostvarivanje pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona odobrit će se u svim postupcima pred sudovima, upravnim tijelima i drugim pravnim osobama s javnim ovlastima, ako se njima rješava o egzistencijalnim pitanjima korisnika.

(2) Egzistencijalna pitanja u smislu ovoga Zakona su osobito: statusna pitanja, prava iz sustava socijalne skrbi, prava iz sustava mirovinskog, invalidskog osiguranja i drugi oblici pomoći, radnopravne stvari, zaštita djece i mlađih punoljetnika, zaštita žrtava kažnjivih djela, žrtava trgovanja ljudima, obiteljskog nasilja i kada je to predviđeno međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka, kao i imovinsko-pravna pitanja u vezi sa zaštitom nekretnina do veličine zadovoljavajućega stambenog prostora, u skladu sa člankom 3. ovoga Zakona, odnosno zaštitom sredstava za rad neophodnih za uzdržavanje korisnika i članova kućanstva te novčanih sredstava do dvadeset najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja, po članu njegovog kućanstva.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka u sudskim postupcima sud može na zahtjev stranke koja ne ispunjava ovim Zakonom propisane uvjete odobriti pravnu pomoć iz razloga pravičnosti.

2. Opseg pružanja pravne pomoći

Članak 6.

(1) Odobravanje pravne pomoći odnosi se na potpuno ili djelomično osiguravanje plaćanja troškova pravne pomoći.

(2) Odobrena pravna pomoć može biti ograničena samo iz razloga koji su propisani ovim Zakonom.

III. KORISNICI PRAVNE POMOĆI

Članak 7.

(1) Korisnici pravne pomoći u smislu ovoga Zakona su hrvatski državljani, stranci na privremenom boravku, stranci na stalnom boravku, azilanti, stranci pod supsidijarnom zaštitom i stranci pod privremenom zaštitom, koji ne mogu snositi troškove pravne pomoći bez opasnosti od egzistencijalne ugroženosti.

(2) Korisnici pravne pomoći, uz osobe iz stavka 1. ovoga članka, su tražitelji azila u postupcima za koje pravna pomoć tražiteljima azila nije predviđena posebnim zakonom.

(3) Stranci na privremenom boravku i stranci na stalnom boravku mogu ostvariti pravo na pravnu pomoć ako u zemlji državljanstva ispunjavaju uvjete za odobravanje prava na pravnu pomoć u postupcima za koje se pravna pomoć može odobriti prema odredbama ovoga Zakona u postupcima za koje se pravna pomoć može odobriti hrvatskim državljanima.

(4) Korisnici pravne pomoći su djeca stranci koja su u Republici Hrvatskoj zatečena bez pratnje roditelja ili zakonskog zastupnika.

Članak 8.

(1) Smatrat će se da osoba ne može snositi troškove pravne pomoći bez egzistencijalne ugroženosti ako ostvaruje prava iz sustava socijalne skrbi i drugih oblika pomoći, odnosno pravo na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ili ako imovno stanje podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegovog kućanstva odgovara sljedećim uvjetima:

a) kad imovina, u novčanom obliku, podnositelja zahtjeva i članova njegovog kućanstva ne iznosi više od dvadeset najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja, na dan podnošenja zahtjeva, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja, po članu njegovog kućanstva

b) kad podnositelj zahtjeva ili punoljetni članovi njegovog kućanstva posjeduju imovinu, osim imovine u novčanom obliku, čija ukupna vrijednost ne prelazi iznos od dvadeset najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja,

c) kad podnositelj zahtjeva odnosno punoljetni članovi njegova kućanstva, imaju u vlasništvu stan ili kuću koji se smatraju zadovoljavajućim stambenim prostorom u smislu članka 3. ovoga Zakona, te ako imaju u vlasništvu automobil čija vrijednost ne prelazi osamnaest najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja,

d) kad ukupni dohodak i ukupni primici podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva mjesečno ne prelaze po članu kućanstva iznos najniže osnovice za obračun i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja na dan podnošenja zahtjeva, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja.

(2) Besplatna pravna pomoć odobrit će se djeci, koju su roditelji i drugi obveznici uzdržavanja po odredbama zakona dužni uzdržavati, u postupcima koji se vode pred nadležnim tijelima radi ostvarivanja prava djeteta na uzdržavanje neovisno o materijalnim prihodima obitelji.

IV. PRUŽATELJI PRAVNE POMOĆI

Članak 9.

(1) Pružatelji pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona su odvjetnici, ovlaštene udruge i visoka učilišta.

(2) Pružatelji pravne pomoći pružaju pravnu pomoć uz naknadu.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka pružatelji pravne pomoći ne naplaćuju pružanje opće pravne informacije.

(4) Pružatelji ne smiju koristiti bilo koji oblik promidžbe o pružanju pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona. U slučaju nedozvoljene promidžbe primjenjuju se mjere propisane ovim Zakonom, za nesavjesno pružanje pravne pomoći.

1. Pružanje pravne pomoći od strane odvjetnika

Članak 10.

(1) Primarnu i sekundarnu pravnu pomoć prema odredbama ovoga Zakona pružaju odvjetnici.

(2) Odvjetnik ne smije odbiti pružiti pravnu pomoć u skladu s odredbama ovoga Zakona, osim u slučajevima predviđenima Zakonom o odvjetništvu za uskratu pravne pomoći.

(3) Podnositelj zahtjeva za odobravanje pravne pomoći (u daljnjem tekstu: zahtjev) može odbijanje pružanja pravne pomoći prijaviti ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

(4) Neosnovano odbijanje pružanja pravne pomoći smatrat će se u smislu ovoga Zakona nesavjesnim pružanjem pravne pomoći.

2. Udruge kao pružatelji pravne pomoći

Članak 11.

(1) Ovlaštene udruge pružaju primarnu pravnu pomoć prema odredbama ovoga Zakona.

(2) Ovlaštene udruge ne smiju odbiti pružiti pravnu pomoć donosiocu uputnice.

(3) Udruga stječe ovlast za pružanje pravne pomoći upisom u registar udruga koje pružaju pravnu pomoć pri ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa. Udruga se upisuje u registar kada pruži dokaze da je osigurala pružanje pravne pomoći od strane osobe koja ima diplomski studij prava, ima položen državni stručni ili pravosudni ispit i najmanje dvije godine radnog staža u struci, odnosno znanstveno zvanje te kada pruži dokaze o uplati osiguranja od odgovornosti za štetu nanесenu stranci pružanjem pravne pomoći u visini od 50% osiguranja propisanog Zakonom o odvjetništvu.

(4) Ovlaštene udruge mogu pružati pravnu pomoć i osobama koje nisu korisnici pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona, ali izvan sredstava odobrenih na temelju projekta i bez prava na naknadu.

3. Visoka učilišta

Članak 14.

(1) Visoka učilišta koja izvode sveučilišne studije u znanstvenom području prava mogu putem pravnih klinika, u skladu sa svojim općim aktima, u okviru primarne pravne pomoći davati opću pravnu informaciju, pravne savjete i izrađivati pismena.

(2) Pravne klinike imaju pravo odlučivanja o pružanju pravne pomoći u skladu s ciljem za koji su osnovane i programom svojeg djelovanja.

(3) Visoka učilišta mogu pružati pravnu pomoć i osobama koje nisu korisnici pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona, ali izvan sredstava odobrenih na temelju projekata i bez prava na naknadu.

V. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVNE POMOĆI

Članak 15.

(1) Postupak za odobravanje pravne pomoći pokreće se podnošenjem zahtjeva uredu.

(2) Postupak za odobravanje primarne pravne pomoći može se pokrenuti i izravnim podnošenjem zahtjeva ovlaštenim udrugama, sindikatima i pravnim klinikama.

1. Zahtjev za odobravanje pravne pomoći

Članak 16.

(1) Zahtjev se uredu podnosi na propisanom obrascu uz koji se prilaže pisana izjava podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva o imovini te pisana izjava podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva o dopuštenju uvida u sve podatke o imovini i dohotku.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka žrtve obiteljskog nasilja izjave iz stavka 1. ovoga članka podnose samo za sebe.

(3) Azilanti, stranci pod supsidijarnom zaštitom, stranci pod privremenom zaštitom te žrtve trgovanja ljudima, uz zahtjev prilažu potvrdu nadležnog tijela o svom statusu.

(4) Iznimno, ako osoba podnosi zahtjev izravno ovlaštenim pružateljima iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona uz propisani obrazac prilaže potvrdu porezne uprave o visini dohotka podnositelja zahtjeva i članova kućanstva kao i izjave podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva o imovini.

(5) Podnositelj zahtjeva iz stavka 4. ovoga članka koji je korisnik nekog od prava iz sustava socijalne skrbi i drugih oblika pomoći podnosi uz zahtjev potvrdu nadležnog centra za socijalnu skrb o vrsti i visini primljene pomoći u posljednjih dvanaest mjeseci ili je korisnik prava na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i

članova njihovih obitelji te Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, podnosi uz zahtjev potvrdu ili presliku rješenja o opskrbnini.

Članak 18.

Informacije o mogućnostima i uvjetima korištenja pravne pomoći, kao i obrasce zahtjeva, strankama su dužna učiniti dostupnim sudbena tijela prvoga stupnja, upravna tijela prvoga stupnja i pravne osobe s javnim ovlastima, pružatelji pravne pomoći kao i uredi koji odobravaju pravnu pomoć.

Članak 19.

Pravne osobe koje obavljaju poslove platnoga prometa dužne su, na temelju izjave podnositelja zahtjeva da dopušta uvid u sve podatke o imovini, na traženje ureda dostaviti podatke o računima i stanju na računima.

Članak 21.

Ured će prema vlastitoj ocjeni provjeriti činjenice navedene u obrascu o imovnom stanju podnositelja zahtjeva. Ured je dužan tijekom svakog kvartala provjeriti najmanje 10% podnesenih zahtjeva. Ured će provjeriti podatke o imovnom stanju uvijek kada to zatraži nadležni sud, upravno tijelo, odnosno osoba s javnim ovlastima koja vodi postupak, kao i osoba koja ima pravni interes.

2. Odlučivanje o zahtjevu za odobravanje pravne pomoći i izdavanje uputnice

Članak 22.

- (1) Korištenje pravne pomoći odobrava se podnositelju zahtjeva koji ispunjava uvjete za ostvarivanje prava na pravnu pomoć izdavanjem uputnice. Uputnicom se određuje i vrsta i oblik pomoći koji se odobravaju.
- (2) Kada ured utvrdi da podnositelj zahtjeva ne ispunjava uvjete za odobravanje prava na pravnu pomoć, donosi rješenje kojim se zahtjev odbija.
- (3) Protiv rješenja ureda iz stavka 2. ovoga članka podnositelj zahtjeva može u roku od 8 dana od dana dostave rješenja podnijeti žalbu ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa, koje je po žalbi dužno odlučiti u roku od 8 dana od dana zaprimanja žalbe.
- (4) Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa kojim se žalba odbija, može se pokrenuti upravni spor.

Članak 23.

- (1) Po zahtjevu odlučuje ured u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Iznimno, ako se uputnica izdaje za pravnu stvar u kojoj podnositelj zahtjeva ne bi, uslijed proteka roka, nakon 15 dana mogao ostvariti pravo koje je predmet postupka, uputnica se izdaje odmah, a najkasnije u roku koji podnositelju zahtjeva omogućava pravodobno poduzimanje radnji za ostvarivanje prava.
- (3) Za podnošenje zahtjeva ne plaćaju se upravne pristojbe.

Članak 25.

- (1) Imovno stanje utvrđuje se istodobnim ispunjavanjem uvjeta na temelju ukupnog dohotka, ukupnih primitaka i imovine podnositelja zahtjeva te punoljetnih članova njegova kućanstva.
- (2) Primicima koji se, u smislu ovoga Zakona, ne uzimaju u obzir pri utvrđivanju imovnog stanja smatraju se:
 - potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskoga rata,

- doplatak za djecu i novčani primici za opremu novorođenog djeteta,
- primici, pomoći i naknade osoba s invaliditetom, osim plaća i mirovina,
- potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog elementarnih nepogoda,
- potpore zbog uništenja i oštećenja imovine zbog ratnih događaja,
- naknade koju obitelj prima kao udomiteljska obitelj,
- prava iz sustava socijalne skrbi i drugi oblici pomoći,
- naknade roditelju zbog njege djeteta s težim smetnjama,
- sredstva za uzdržavanje djeteta ostvarena prema propisima o obiteljskim odnosima,
- primici koje fizičke osobe ostvaruju na osnovi darovanja pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe,
- stipendije učenicima i studentima za redovito školovanje, do propisanog iznosa prema poreznom propisu,
- naknade prijevoznih troškova na službenom putovanju u visini stvarnih izdataka,
- naknade troškova noćenja na službenom putovanju u visini stvarnih izdataka,
- naknade troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim javnim prijevozom u visini stvarnih izdataka, prema cijeni mjesečne, odnosno pojedinačne prijevozne karte,
- naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom u visini stvarnih izdataka, na način propisan poreznim propisom,
- naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe prema poreznom propisu,
- potpore zbog invalidnosti radnika, do visine utvrđene prema poreznom propisu,
- potpore za slučaj smrti radnika, do visine utvrđene prema poreznom propisu,
- potpore u slučaju smrti člana kućanstva radnika, do visine utvrđene prema poreznom propisu,
- naknade štete nastale zbog narušena zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti,
- naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja,
- potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika, u skladu s poreznim propisom,
- dar djetetu do 15 godina starosti i godišnja nagrada za božićne blagdane, do visine utvrđene poreznim propisom,
- iznos dnevnica za službena putovanja, terenski dodatak, pomorski dodatak, do visine propisane poreznim propisom.

(3) Imovina koja se, u smislu ovoga Zakona, ne uzima u obzir pri utvrđivanju imovnog stanja jest:

- stan ili kuća u kojoj živi podnositelj zahtjeva, ako je u njegovom vlasništvu ili u vlasništvu članova njegova kućanstva, koja se u smislu članka 3. ovoga Zakona smatra zadovoljavajućim stambenim prostorom, kao i poslovni prostor i stvari koje neposredno služe za obavljanje djelatnosti u razini koja služi osiguranju minimalnih uvjeta uzdržavanja podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva u smislu članka 8. točke a) ovoga Zakona,
- predmeti koji su u skladu s propisima o ovrsi u građanskim sporovima, kao i u sporovima iz naplate osiguranja izuzeti od ovrhe, izuzevši gotovinu, osobno vozilo u vrijednosti od najviše osamnaest najnižih mjesečnih osnovica za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja.

(4) Imovno stanje podnositelja zahtjeva i punoljetnih članova njegova kućanstva utvrđuju se na temelju navoda podnositelja zahtjeva u obrascu o imovnom stanju i potvrde o visini dohotka podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva.

Članak 27.

(1) Ako nakon odobravanja pravne pomoći dođe do promjene u imovnom stanju korisnika koja bi, da je postojala u trenutku podnošenja zahtjeva, dovela do odbijanja zahtjeva ili

odobravanja zahtjeva u manjem opsegu, donijet će se rješenje o prestanku korištenja pravne pomoći, odnosno izmijeniti uputnica tako da se utvrdi manji opseg pravne pomoći.

(2) Korisniku pravne pomoći kome Europski sud za ljudska prava ili druga međunarodna institucija u postupku koji se pred njima vodi odobri korištenje pravne pomoći, rješenjem će se obustaviti daljnje korištenje pravne pomoći po odredbama ovoga Zakona, bez obveze vraćanja do tada isplaćenih troškova i naknada pravne pomoći.

(3) Ako se utvrdi da je podnositelj zahtjeva naveo netočne podatke, neće se odobriti pravna pomoć te podnositelj neće moći podnijeti ponovni zahtjev u sljedećih šest mjeseci od dana donošenja rješenja.

(4) Ako se tijekom korištenja pravne pomoći utvrdi da je korisnik dao netočne podatke o svom imovnom stanju, primijenit će se odredbe koje se odnose na neopravdano korištenje pravne pomoći.

(5) Ako su podnositelj zahtjeva ili članovi njegova kućanstva unutar 12 mjeseci koji prethode podnošenju zahtjeva raspolagali bez naknade imovinom na taj način da su radi toga raspolaganja ostvareni uvjeti za odobravanje pravne pomoći prema odredbama ovoga Zakona, primijenit će se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na neopravdano korištenje pravne pomoći.

Članak 29.

(1) Ured će po službenoj dužnosti preispitati pravo na pravnu pomoć kad sazna za postojanje novih okolnosti koje mogu utjecati na odobravanje ili opseg odobrene pravne pomoći.

(2) Na temelju novih okolnosti i činjenica donijet će se rješenje.

(3) Na rješenje o poništenju ili o izmjeni uputnice korisnik pravne pomoći ima pravo podnijeti žalbu ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa u roku od 8 dana od primitka rješenja. Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa kojim se žalba odbija može se pokrenuti upravni spor.

3. Uputnica

Članak 30.

(1) Uputnica izdana za primarnu pravnu pomoć sadrži potvrdu o ispunjavanju uvjeta za dobivanje pravne pomoći i daje pravo za korištenje svih oblika primarne pravne pomoći.

(2) Uputnica izdana za sekundarnu pravnu pomoć izdaje se za postupak određene vrste i stupnja koji ne obuhvaća postupke po izvanrednim pravnim lijekovima za koje se mora zatražiti nova uputnica.

(3) Korisnik pravne pomoći na temelju izdane uputnice samostalno odlučuje o izboru pružatelja pravne pomoći, vodeći računa o ovlasti pružatelja da pruža pojedine oblike pravne pomoći.

(4) Pri izboru pružatelja pravne pomoći korisnik ne smije neopravdano povećavati troškove pružene pravne pomoći. U suprotnom, neopravdano stvoreni troškovi terete korisnika pravne pomoći.

(5) Odabranom pružatelju korisnik pravne pomoći dužan je odmah predati uputnicu.

Članak 31.

(1) Uputnica se izdaje za ostvarivanje prava na pravnu pomoć u punom opsegu:

a) kad podnositelj zahtjeva ostvaruje prava iz sustava socijalne skrbi i druge oblike pomoći, odnosno pravo na opskrbninu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,

b) kad ukupni dohodak i ukupni primici korisnika i članova njegova kućanstva iznose 50% ili manje po članu kućanstva mjesečnog iznosa najniže osnovice za obračun i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja, prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja.

(2) Svako povećanje iznosa iz stavka 1. točke b) ovoga članka za svakih sljedećih 10% ima za posljedicu smanjenje opsega pravne pomoći za 10%, ali ne ispod 50% utvrđenog iznosa naknade za pravnu pomoć.

Članak 32.

Kad pravna pomoć nije odobrena u punom opsegu, podnositelj zahtjeva može podnijeti žalbu u odnosu na dio zahtjeva za koji mu pravna pomoć nije odobrena, na način i pod uvjetima propisanim ovim Zakonom kad je zahtjev za pravnu pomoć odbijen. Žalba ne odgađa korištenje uputnice u odobrenom opsegu. Protiv rješenja ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa kojim se žalba odbija može se pokrenuti upravni spor.

Članak 33.

- (1) Uputnica mora sadržavati sljedeće podatke:
- (2) – ime i prezime osobe koja ispunjava uvjete za korištenje pravne pomoći te broj identifikacijske isprave, prebivalište, odnosno boravište,
- (3) – broj i datum izdavanja uputnice za ostvarivanje prava na pravnu pomoć,
- (4) – kratak opis pravne stvari za koju je pravna pomoć odobrena,
- (5) – oblik i opseg odobrene pravne pomoći,
- (6) – upozorenja o načinu izbora pružatelja pravne pomoći u skladu sa člankom 30. stavkom 3. ovoga Zakona,
- (7) – potpis osobe ovlaštene za izdavanje uputnice,
- (8) – vrstu, opseg te datum okončanja pojedinih radnji u okviru pružene pravne pomoći, kao i naziv pružatelja pravne pomoći (uključujući dodatke),
- (9) – ukupne troškove pružene pravne pomoći,
- (10) – datum vraćanja uputnice,
- (11) – obračun troškova ili pojedinačnih iznosa koji se imaju vratiti ili nadoknaditi,
- (12) – potpis ovlaštene osobe koja je izvršila obračun troškova,
- (13) – potpis osobe ovlaštene od strane ureda, uključujući predloženi iznos za vraćanje,
- (14) – upozorenje o pravnim posljedicama u slučaju nepridržavanja odredbi ovog Zakona koje se odnose na uputnicu.
- (15) (2) Uputnica po kojoj su obračunati i isplaćeni svi troškovi, odnosno uputnica koja je uključena u godišnji obračun udruga, odnosno pravnih klinika smatra se zaključenom.

Članak 34.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će propisati obrazac uputnice.

Članak 35.

(1) O izdanim uputnicama, isplaćenim troškovima i zaključenim uputnicama, ured vodi evidenciju. Pravilnikom o vođenju evidencije uredit će se način vođenja evidencije, sadržaj evidencije, a osobito podaci o trajanju postupaka za koje su izdane uputnice, vrijednost postupka, pružatelji pravne pomoći i tijela pred kojima se vode postupci.

(2) Pravilnik iz stavka 1. ovoga članka donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

4. Izmjena uputnice

Članak 36.

Ako se uputnica izmijeni dodavanjem ili brisanjem datuma ili mijenjanjem sadržaja uputnice na neki drugi način, izmjene se prihvaćaju samo ako su iste potpisane i ovjerene od strane ovlaštene osobe.

Članak 37.

Kad je korisnik pravne pomoći potpuno ili djelomično uspio u postupku te mu sud dosudi imovinu ili primitak, odnosno kad mu u upravnom postupku pripadne određena imovina ili primitak osim imovine i primitaka koji se prema odredbama ovoga Zakona izuzimaju kod utvrđivanja imovnog stanja podnositelja zahtjeva, korisnik je dužan iznos plaćene pravne pomoći prema obračunatoj uputnici uplatiti u državni proračun, ako taj iznos suprotna strana nije neposredno uplatila u državni proračun.

Članak 38.

Kad korisnik pravne pomoći izgubi spor za čije vođenje mu je odobrena pravna pomoć, nije dužan nadoknaditi plaćene troškove pravne pomoći.

Članak 39.

Ministar financija može donijeti napatuk o postupku i načinu obračuna izdanih uputnica.

5. Zlouporaba prava

Članak 40.

(1) U skladu s odredbama Zakona o parničnom postupku korisnici ne smiju pravnu pomoć koristiti radi obijesnog vođenja postupka.

(2) Na temelju odluke suda ured će poništiti izdanu uputnicu u skladu s odredbama ovoga Zakona o neopravdano korištenoj pravnoj pomoći.

Članak 41.

(1) Korisnik pravne pomoći dužan je nadoknaditi troškove neopravdano korištene pravne pomoći i zatezne kamate. Zatezne kamate računaju se od dana od kojeg je korisnik pravne pomoći bio dužan izvijestiti ured o nastalim promjenama. Ovako vraćena sredstva su prihod državnoga proračuna.

(2) Način i vrijeme vraćanja naknade za neopravdano korištenu pravnu pomoć odredit će ured rješenjem kojim se utvrđuje da je korisnik neopravdano primio pravnu pomoć.

(3) Protiv rješenja o utvrđivanju neopravdano korištene pravne pomoći podnositelj zahtjeva može podnijeti žalbu prema odredbama ovoga Zakona o odbijanju zahtjeva.

(4) Ured može na prijedlog korisnika sklopiti nagodbu o načinu vraćanja naknade za troškove neopravdano korištene pravne pomoći, kad za to postoje razlozi utemeljeni na materijalnim prilikama korisnika. Sklopljena nagodba predstavlja ovršnu ispravu.

(5) Ako nagodba nije zaključena ili korisnik propusti dobrovoljno vratiti iznos u roku određenom rješenjem, ured će po službenoj dužnosti podnijeti prijedlog za ovrhu. U tom slučaju konačno rješenje predstavlja ovršnu ispravu.

VI. PRAVNA POMOĆ IZ RAZLOGA PRAVIČNOSTI

Članak 42.

(1) Zahtjev iz razloga pravičnosti podnosi se u pisanom obliku sudu nadležnom za odlučivanje u postupku za koji se traži pravna pomoć. U zahtjevu se navode obrazloženi razlozi zbog kojih se traži odobravanje pravne pomoći iz razloga pravičnosti. Uz zahtjev je potrebno priložiti dokaze o broju članova kućanstva, potvrdu Porezne uprave o visini dohotka

podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva, odnosno druge dokaze o visini dohotka kao i izjave o imovnom stanju podnositelja zahtjeva i članova njegova kućanstva

(2) Pravnu pomoć iz stavka 1. ovoga članka sud će odobriti ako ocijeni:

- da se radi o složenom postupku,
- da stranka nema sposobnosti da se sama zastupa,
- da su materijalne prilike stranke takve da bi angažiranje odvjetnika moglo ugroziti uzdržavanje stranke i članova njezina kućanstva.

(3) Zahtjev iz razloga pravičnosti može se podnijeti i prilikom pokretanja sudskog postupka ili tijekom sudskog postupka. Kada je zahtjev podnesen u tijeku postupka, zastat će se s postupkom do donošenja odluke.

Članak 43.

(1) Pravnu pomoć iz razloga pravičnosti odobrava sud koji je nadležan za odlučivanje u predmetu spora.

(2) Rješenje suda o odobravanju pravne pomoći dostavlja se stranci i uredu koji će ne temelju rješenja izdati uputnicu.

(3) Protiv odluke o odbijanju zahtjeva iz razloga pravičnosti ne može se podnijeti posebna žalba, ali stranka može u okviru žalbe na odluku u postupku podnijeti žalbu i na odbijanje zahtjeva.

Članak 44.

(1) Za odobrenje pravne pomoći iz razloga pravičnosti u sudskom postupku nije nužno prethodno rješenje ureda o odbijanju zahtjeva. Sud može, ako smatra da podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete, uputiti podnositelja da zahtjev najprije podnese uredu.

(2) Troškovi pravne pomoći iz razloga pravičnosti obuhvaćaju naknadu troškova postupka i nagradu prema odredbama ovoga Zakona. Ti troškovi predjujmljuju se iz sredstava suda, a konačno se, zavisno od uspjeha u sporu, snose iz proračunskih sredstava namijenjenih za pravnu pomoć.

Članak 48.

(1) Uredno podnesen zahtjev ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa proslijedit će uredu na odlučivanje. Ured će u roku od 60 dana preispitati zahtjev i izdati uputnicu, odnosno donijeti rješenje o odbijanju zahtjeva koje se, putem ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, dostavlja stranci.

(2) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, uz uputnicu će stranci dostaviti i popis odvjetnika na području nadležnog tijela.

(3) Kada ured donese rješenje o odbijanju zahtjeva stranac može podnijeti žalbu ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa u roku od 30 dana od dana dostave rješenja.

(4) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa dužno je u roku od 30 dana odlučiti o žalbi.

VIII. FINANCIRANJE PRAVNE POMOĆI

Članak 53.

(1) Sredstva za organiziranje i pružanje pravne pomoći na temelju uputnice osiguravaju se u državnom proračunu.

(2) Sredstva za pružanje pravne pomoći mogu se osigurati i iz sredstava lokalne i područne (regionalne) samouprave, donacija i iz drugih izvora u skladu sa zakonom. Od ukupno osigurane pravne pomoći do 50% se dodjeljuje na temelju natječaja udrugama i visokim učilištima za rad pravnih klinika, a 50% se osigurava za druge oblike pravne pomoći.

(3) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa, uz pribavljeno mišljenje Povjerenstva za pravnu pomoć, utvrđuje kriterije za bodovanje projekta radi dodjele financijskih sredstava koja su za tu svrhu osigurana u državnom proračunu.

Članak 54.

(1) Sredstva za pružanje pravne pomoći udrugama i visokim učilištima za rad pravnih klinika iz državnog proračuna odobravaju se unaprijed, na temelju odobrenog projekta. Prva isplata obavlja se prilikom odobravanja projekta, a daljnje isplate obavljaju se kvartalno, nakon podnesenog izvješća.

(2) Isplata iz proračuna za pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći isplaćuje se odvjetnicima na temelju obračunate uputnice.

(3) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa daje suglasnost na obračunate uputnice. Nalog za plaćanje na temelju projekta i obračunatih uputnicama daje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

(4) Uredi svakog mjeseca dostavljaju ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa obračunate uputnice s pripadajućom dokumentacijom.

(5) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa daje suglasnost na obračun uputnice i nalog za isplatu pružatelju pravne pomoći.

(6) Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa dostavlja uredima obavijest o izvršenim uplatama radi zaključivanja uputnica.

(7) Uredi mogu u jednom mjesecu izdati samo onoliko uputnica za korištenje sekundarne pravne pomoći čija vrijednost ne prelazi iznos od 90% osiguranih sredstava u tekućem mjesecu. Podnositeljima zahtjeva koji ostvaruju pravo na pravnu pomoć, a kojima uputnica nije mogla biti izdana u tekućem mjesecu, uputnica će biti izdana u sljedećem mjesecu, s tim da imaju prednost kod dobivanja uputnica pred kasnije zaprimljenim zahtjevima.

(8) U okviru mjesečno osiguranih sredstava za sekundarnu pravnu pomoć, 10% sredstava osigurava se za izdavanje uputnica u hitnim slučajevima. Hitnim slučajem smatra se zahtjev u postupku u kojem bi stranka izgubila neko pravo protekom roka do kojeg bi mogla ostvariti pravo na pravnu pomoć.

(9) Neurošena sredstva za hitne slučajeve u prethodnom mjesecu prenose se u redovita sredstva za pravnu pomoć u tekućem mjesecu.

(10) O sredstvima odobrenima za projekt pružanja pravne pomoći udruga i pravna klinika moraju najkasnije do 15. siječnja svake godine podnijeti izvješće uz koje se obvezno prilaže propisana dokumentacija o utrošku sredstava.

(11) Neurošena sredstva odobrena iz državnog proračuna za pružanje pravne pomoći vraćaju se u državni proračun.

Članak 55.

(1) Odvjetnik je dužan vratiti uredu popunjenu uputnicu nakon pružene pravne pomoći.

(2) Uputnica koja se vraća uredu predaje se zajedno s originalima računa za nastale troškove.

(3) Ako uputnica ne bude vraćena u roku od 15 dana od izvršenja zadnje pravne radnje za koju je uputnica izdana, smatrat će se da pravna pomoć nije pružena.

(4) Ako je naknada za pravnu pomoć utvrđena u odnosu na pojedinu vrstu postupka, a postupak traje više od jedne kalendarske godine, na kraju svake kalendarske godine može se naplatiti jedna četvrtina propisanog iznosa naknade. Odvjetnik će dostaviti obračunatu uputnicu uredu koji mu je dužan u roku od 15 dana dostaviti novu uputnicu za preostali dio postupka.

(5) Neurošena sredstva odobrena za pravnu pomoć vraćaju se u državni proračun.

Članak 56.

Ured će na temelju priloženih računa o troškovima za izvršene pravne radnje izvršiti ovjeru ukupnih troškova pravne pomoći prema izdanoj uputnici.

Članak 57.

- (1) Ovlaštena udruga dužna je kvartalno dostaviti uredu popis predanih uputnica i izvješće o pruženoj pravnoj pomoći. Na temelju izvješća ured zaključuje uputnice i o tome izvješćuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.
- (2) Visoka učilišta o radu pravnih klinika podnose samo godišnje izvješće o pruženoj pravnoj pomoći na temelju projekta, uz kojeg prilažu uputnice prema kojima je pružena pravna pomoć, kao i popis uputnica prema kojima je pravna pomoć u tijeku na dan 31. prosinca one godine za koju se izvješće podnosi.
- (3) U okviru sredstava koja su ovlaštenoj udruzi ili visokom učilištu za rad pravne klinike dodijeljena na temelju projekta, ovlaštena udruga i pravna klinika pružaju pravnu pomoć na temelju uputnice kojom je korisniku odobreno korištenje pravne pomoći, te utvrđena vrsta i opseg pravne pomoći.
- (4) Ovlaštena udruga i visoko učilište za rad pravne klinike ne obračunavaju uputnicu već uputnica služi kao financijska dokumentacija koja se prilaže uz izvješće o provedbi projekta.
- (5) U slučaju kad je pravna pomoć ostvarena sukladno odredbi članka 15. stavka 2. ovoga Zakona ovlašteni pružatelji primarne pravne pomoći sastavljaju i dostavljaju posebno izvješće o pruženoj pravnoj pomoći koje sadrži podatke i potvrde sukladno članku 16. stavku 4. i 5. ovoga Zakona.
- (6) Ministar nadležan za poslove pravosuđa pravilnikom će propisati oblik posebnog izvješća iz stavka 5. ovoga članka.

Članak 59.

O sredstvima odobrenima za projekt pružanja pravne pomoći ovlaštena udruga i pravna klinika moraju najkasnije do 15. siječnja svake godine podnijeti izvješće uz koje se obvezno prilaže uputnica i prateća dokumentacija propisana ovim Zakonom za obračun uputnica.

Članak 60.

- (1) Iznosi naknade za pružanje primarne i sekundarne pravne pomoći određuju se za pojedine oblike pravne pomoći iz članka 4. stavka 2. i 3. ovoga Zakona i na jednak se način primjenjuju na sve pružatelje pravne pomoći.
- (2) Vrijednost iznosa naknade određuje se uredbom Vlade Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa u okviru sredstava osiguranih u državnom proračunu.
- (3) Uredba iz stavka 1. ovoga članka donosi se najkasnije u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu zakona o izvršenju državnog proračuna za pojedinu proračunsku godinu.

2. Stručni nadzor

Članak 62.

- (1) Nadzor nad savjesnim i stručnim pružanjem pravne pomoći obavlja po službenoj dužnosti tijelo pred kojim se vodi postupak u kojem stranka ostvaruje pravo na pravnu pomoć.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka nadzor nad radom udruga obavlja neposredno i ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa koje će najmanje jednom u dvije godine izvršiti nadzor nad pružanjem pravne pomoći od strane udruga.
- (3) Kad tijelo pred kojim se vodi postupak utvrdi da je pravna pomoć pružena nesavjesno ili nestručno, sastavit će o tome bilješku u spisu i upozorit će na tu okolnost pružatelja pravne

pomoći, korisnika pravne pomoći, tijelo koje je izdalo uputnicu i ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Članak 63.

(1) Korisnik pravne pomoći koji je upozoren na nestručno ili nesavjesno pružanje pravne pomoći ima pravo povući uputnicu i odabrati drugog pružatelja pravne pomoći. Pružatelj pravne pomoći ima pravo obračunati troškove do povlačenja uputnice osim za pravnu radnju koja je neposredno prethodila povlačenju uputnice.

(2) Korisnik pravne pomoći dužan je obavijestiti ured o promjeni pružatelja pravne pomoći ili, ako odustane od pravne pomoći, vratiti uputnicu prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 67.

Uredi su dužni najkasnije do 31. siječnja svake godine dostaviti ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa:

- izvješće o broju predmeta u kojima je zatraženo odobravanje pravne pomoći,
- broj odobrenih zahtjeva,
- izvješće o izdanim uputnicama, obračunatim i isplaćenim sredstvima za pravnu pomoć na području svoje teritorijalne nadležnosti za prethodnu godinu.